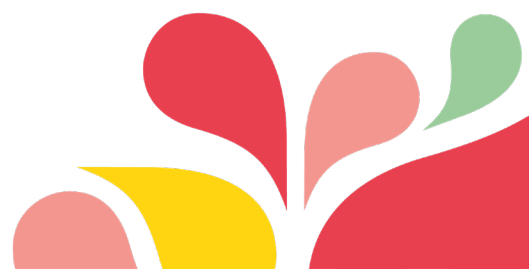

MÅL- OCH RESURSPLAN 2024-2026

Vänersborgs kommun
Fastställt av kommunfullmäktige 2023-06-21

Innehållsförteckning

	Sidnr
Del I Vision och mål - Förutsättningar och beslut	
Vision Vänersborg – kommungemensamma mål.....	Del I - 1
Vision och Inriktningsmål.....	1
God ekonomisk hushållning och finansiella mål.....	8
Riktlinjer för god ekonomisk hushållning.....	10
Förutsättningar.....	11
Omvärld.....	11
Befolkning.....	13
Budgetförutsättningar.....	14
Övergripande ekonomisk inriktning för mål- och resursplan 2024-2026.	16
Driftbudgettramar – avstämning mot nämndernas förslag.....	17
Driftbudget per nämnd (anslagsbindningsnivå).....	22
Uppdrag inom ram till kommunstyrelsen och nämnderna under plan- perioden 2024-2026.....	23
Finansiell analys.....	24
Resultat- kassaflödes- och balansbudget.....	29
Kommunfullmäktiges beslut 2023-06-21	31
Del II Mål- och resursplan - Nämnderna	
Barn- och utbildningsnämnden.....	Del II - 1
Byggnadsnämnden.....	4
Kommunfullmäktige.....	6
Kommunstyrelsen.....	7
Kultur- och fritidsnämnden.....	9
Miljö- och hälsoskyddsnämnden.....	11
Revisionen.....	12
Valnämnden.....	12
Samhällsbyggnadsnämnden.....	13
Socialnämnden.....	17
Överförmyndarnämnden.....	20
Del III Investerings- och exploateringsplan	
Investerings- och exploateringsplan 2024-2026.....	Del III - 1

Vision Vänersborg

Vänersborgs kommun

– attraktiv och hållbar i alla delar, hela livet.

Inledning

Kommunfullmäktige fastställde kommunens vision 2013. Visionen omfattar alla kommuninvånare och beskriver en framtida idealbild och en gemensam färdriktning. Visionen är en ledstjärna för all kommunal verksamhet och genomsyrar hela organisationen.

Visionen är kopplad till inriktningsmål, förväntade resultat och aktiviteter, som systematiskt följs upp. Kontinuerlig dialog kring analys av effekterna för att nå de förväntade resultaten leder till verksamhetsutveckling.

Vänersborgs kommun som både geografiskt område och organisation har fyra gemensamma värdeord. De ska genomsyra hela Vänersborgsområdet, kommunens organisation, verksamhet och beslut: levande, attraktiv,

hållbar - tillsammans. De fyra värdeorden ska stärka visionen.

De globala målen för hållbar utveckling och Agenda 2030 är integrerade i Vänersborgs kommuns styrning och vägledning i planerings- och utvecklingsarbeten. De globala målen är kopplade till inriktningsmålen med målsättning att gå från rött, gult till grönt. Tidiga insatser för barn och unga kommer att prioriteras under mandatperioden när resursutrymme finns.

Invånardialog är en del av styrningen i Vänersborgs kommun, för att ge utrymme för ökad delaktighet och medskapande hos de som lever, bor och verkar i kommunen.

Vision Vänersborg

Inriktningsmål

- **Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv**
- **Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier**
- **Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan**
- **Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag**
- **Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv**

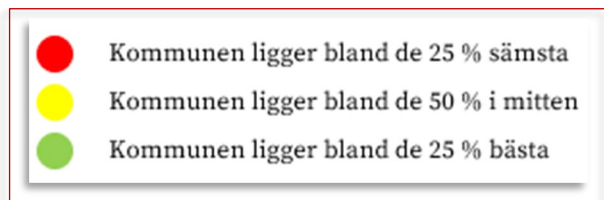
Inriktningsmålen är kommunfullmäktiges övergripande viljeriktning. Nämnderna ansvarar gemensamt för att styra verksamheten mot den strategiska och övergripande riktning som kommunfullmäktige fastställt i inriktningsmålen.

Grunden för våra inriktningsmål är att:

- ▶ Fullföljda studier med gymnasieexamen är grunden för att få ett arbete.
- ▶ Människor i arbete är grunden för vår gemensamma välfärd.
- ▶ Den gemensamt finansierade välfärden ska omfatta alla och öka tryggheten och livskvalitén.
- ▶ Vi lämnar över vår natur och miljö till nästa generation i ett hållbart skick.

På kommande sidor framgår inriktningsmålen koppling till de globala målen för hållbar utveckling, liksom vilket utgångsläge Vänersborgs kommun visade för 2022 utifrån de nyckeltal som Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA) samlat, för att underlätta den kommunala och regionala uppföljningen av arbetet med de globala målen.

Resultaten fördelas enligt en färgskala som visar hur kommunens resultat ligger i jämförelse med andra.

Vidare anges vilken målsättning kommunen har för den fortsatta utvecklingen inom respektive inriktningsmål för 2024 och 2026 (planperiodens första och sista år).¹

Inriktningsmålen följs upp med hjälp av nämndernas förväntade resultat samt de övergripande nyckeltal som är knutna till de globala målen för hållbar utveckling. På så vis kan vi se dels i vilken utsträckning vi rör oss mot målpåfyllelse av inriktningsmålen, dels hur Vänersborg utvecklas i jämförelse med andra kommuner.

¹ De nyckeltal som ingår i Agenda 2030 finns med i dokumentet *Förslag till Anvisningar budget 2024, ekonomisk plan 2025–2026* och har utgjort underlag för utformning av förväntade resultat i nämnderna.

Vision Vänersborg

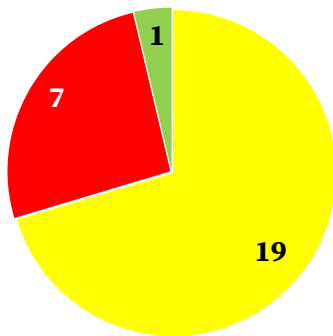
Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv

Våra invånare ges lika möjligheter att forma sin framtid, där lokala skillnader utifrån livssituation, boendeplats och ekonomi utjämnas. Den sociala inkluderingen medför att invånarna kan påverka och delta i samhället oavsett bakgrund, där olika insatser riktas bero-

ende på skillnader i olika boendedelar. Kommunens verksamheter arbetar i samverkan med fler organisationer, för att minska effekterna av socioekonomiska faktorer, där ett rättighetsbaserat perspektiv ger möjlighet till utbildning, bostad och arbete.

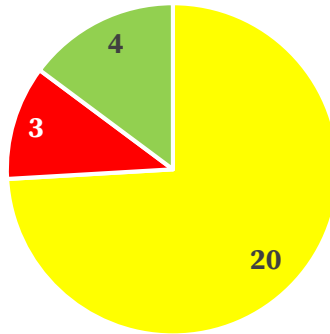

Utgångsläge 2022

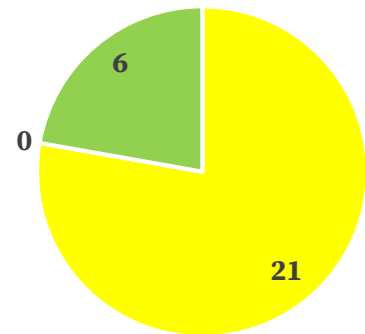
Utgångsläge: 7 röda, 19 gula, 1 grön.

Målsättning 2024

Målsättning 2024: Öka med 3 gröna och minska med 4 röda.

Målsättning 2026

Målsättning 2026: Öka med 5 gröna och minska med 7 röda.

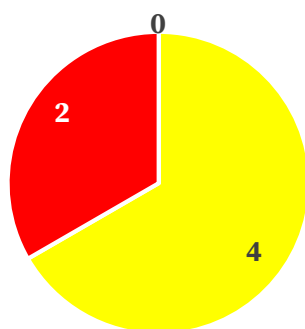
Vision Vänersborg

Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier

Barn och unga ges goda framtidsmöjligheter där skolan erbjuder individuellt stöd och förebyggande insatser med början i förskolan. Kommunens olika verksamheter arbetar för att främja faktorer som påverkar skolresultat såsom arbetsmiljö, fysiska miljöer, hemförhållanden, fritidsmöjligheter och stöd i unga år. Fullföljda studier ökar möjligheterna att välja en sysselsättning som upplevs stimulerande och att nå egenförsörjning.

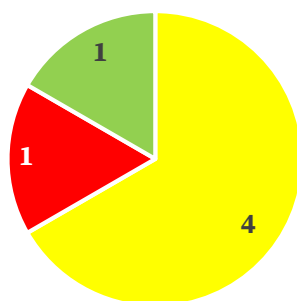

Utgångsläge 2022

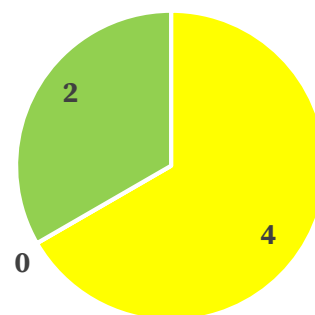
Utgångsläge: 2 röda, 1 gul, ingen grön.

Målsättning 2024

Målsättning 2024: Öka med 1 grön och minska med 1 röd.

Målsättning 2026

Målsättning 2026: Öka med 2 gröna och minska med 2 röda.

Vision Vänersborg

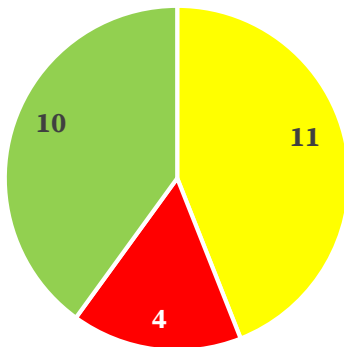
Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan

Den ekologiskt hållbara kommunen bidrar till att vårda våra resurser för nuvarande och framtida invånare. Kommunens Miljöprogram 2030 och Strategin för ett fossilfritt Vänersborg 2030 värnar om hela den geografiska kommunen, och ökad kunskap hos invånarna underlättar för klimatvänliga val. Nya

klimatsmarta lösningar och teknisk innovation leder till minskad miljöpåverkan såsom fossiloberoende, hållbar konsumtion, upphandling och inköp. Miljöperspektivet beaktas vid kommunens beslutsfattande och olika former av samverkan.

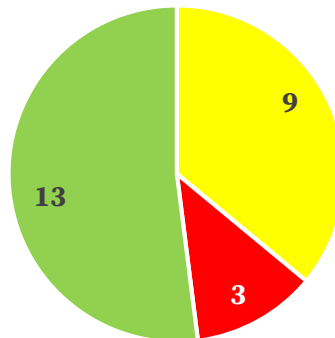

Utgångsläge 2022

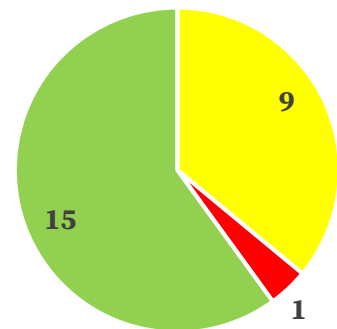
Utgångsläge: 4 röda, 11 gula, 10 gröna.

Målsättning 2024

Målsättning 2024: Öka med 3 gröna och minska med 1 röd.

Målsättning 2026

Målsättning 2026: Öka med 5 gröna och minska med 3 röda.

Vision Vänersborg

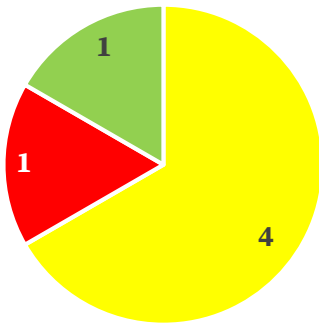
Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag

Företag i Vänersborgs kommun möts av ett gott bemötande och en hög tillgänglighet där kommunens verksamheter håller en god kvalitet. Det är enkelt att få kontakt med kommunen, och den digitala servicen leder till mer effektiva flöden inom och mellan olika förvaltningar. Företag i kommunen ges möjligheter att expandera, där kommunen kan bistå med

tillgänglig mark och lokaler när nya och befintliga företag vill verka och etablera sig i kommunen. Våra invånare är nöjda med den välfärd vi levererar. Kvalificerad personal leder till en god kvalitet i våra verksamheter, där innovation och teknik bidrar till att effektiviteten är hög.

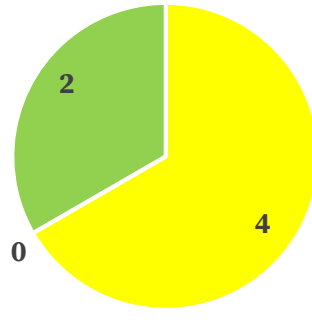

Utgångsläge 2022

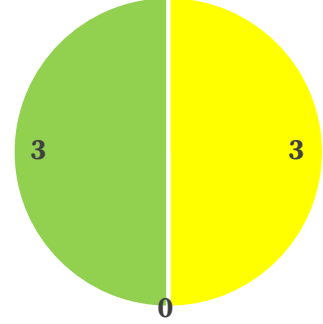
Utgångsläge: 1 röd, 4 gula och 1 grön.

Målsättning 2024

Målsättning 2023: Öka med 1 grön och minska med 1 röd.

Målsättning 2026

Målsättning 2025: Öka med 2 gröna och minska med 1 röd.

Vision Vänersborg

Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv

Vi ska ha en arbetsmiljö som ger förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv.

I Vänersborgs kommun ska medarbetarna vara delaktiga och ha förståelse för sina uppdrag och sina roller. För att få en engagerad

personal krävs ett tryggt och stabilt ledarskap som når ut till samtliga medarbetare i vår kommun. Personalpolicyn och samverkansavtalet med de fackliga organisationerna ska vara grunden i arbetet.

Nyckeltal	Utgångsläge 2022	Målsättning 2024	Målsättning 2026
Medarbetarengagemang (HME) kommunens totalindex	78	79	Rikssnitt*
Sjukfrånvaro	10 % (2021)	9 %	8,2 %

*Alla kommuners ovägda medel

GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING OCH FINANSIELLA MÅL

Här följer en redovisning om god ekonomisk hushållning. Dels vad lagen säger, dels kommunens tolkning och fastställda mål och riktlinjer.

Lagen/balanskravet

Enligt kommunallagen ska kommunerna ange mål och riktlinjer för verksamheten som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. För ekonomin ska det finnas finansiella mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. Kommunallagen kräver att kommunernas ekonomi ska vara i balans. Intäkterna ska överstiga kostnaderna. Balanskravet utgör en miniminivå för resultatet.

Med detta menas

En kommun bör inte förbruka sin förmögenhet för att täcka löpande behov. De löpande intäkterna bör överstiga de löpande kostnaderna. Det ingår också att verksamheten ska utövas på ett ändamålsenligt och utifrån ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt. Kommunallagens krav klargör därmed att begreppet god ekonomisk hushållning har både ett finansiellt perspektiv och ett verksamhetsperspektiv. Det finansiella perspektivet tar sikte på kommunens finansiella ställning och utveckling. Verksamhetsperspektivet tar sikte på kommunens förmåga att bedriva verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt. Verksamhetsmål och finansiella mål hänger alltså ihop för att en god ekonomisk hushållning ska kunna uppnås.

God ekonomisk hushållning i Vänersborgs kommun

Vänersborgs kommun har fastställt finansiella mål samt mål och riktlinjer för verksamheten. Verksamhetsmålen är också kommunens inriktningsmål för ekonomin.

God ekonomisk hushållning innebär att kommunens finansiella mål och verksamhetsmässiga mål uppnås, samt att riktlinjerna följs.

Finansiella mål

Vänersborgs kommuns övergripande finansiella mål för god ekonomisk hushållning är följande:

- Årets resultat bör uppgå till minst 2 procent av skatter och generella statsbidrag.
- Kassalikviditeten bör vara minst 50 procent.
- Soliditeten, inklusive kommunens hela pensionsåtagande, ska i genomsnitt förbättras med 1 procent årligen under mandatperioden.
- Årets investeringar (exkl. VA/renhållning) ska maximalt motsvara 7 procent av skatter och generella statsbidrag.

Resultatet

Enligt Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) ska, som tumregel, årets resultat uppgå till 2 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag för att god ekonomisk hushållning ska anses vara uppnådd. Huvudargumenten för positiva resultat är att nuvarande generation ska stå för sina kostnader. Det krävs avsättningar för framtida pensioner. Tillgångar bör värdesäkras och investeringar bör egenfinansieras. Dessutom bör det finnas en buffert för oförutsedda händelser.

Vänersborgs kommuns resultatmål överstiger balanskravet. Målet om 2 procent kan sägas vara tillräckligt stort för att konsolidera kommunens ekonomi och på så sätt säkra att servicenivån ska garanteras för nästkommande generation, utan att kommunen ska behöva uttaxera en högre skatt. Den budgeterade nivån krävs för att klara av nya förutsättningar under året, samt för att klara av att självfinansiera underhållsinvesteringar i en skattefinansierad verksamhet. Exempel på nya förutsättningar är avräkning av skatteintäkter, upp- och nedgångar på de finansiella marknaderna och oförutsedda händelser inom verksamheterna.

Kassalikviditet

Med målet om en kassalikviditet på minst 50 procent menas att likvida medel tillsammans med kommunens checkkredit (för närvarande 200 mnkr) bör vara minst 50 procent av kortfristiga skulder. Likviditetsmålet säkerar att kommunen har en tillräcklig kortfristig betalningsberedskap.

Soliditet

Måttet anger hur stor del av kommunens tillgångar som är finansierade med egna medel/eget kapital och beskriver kommunens betalningsberedskap och finansiella styrka på lång sikt. En högre soliditet ger en långsiktig finansiell handlingsberedskap.

I ett tioårigt perspektiv kommer en förändrad åldersstruktur (fler barn och äldre) att medföra en kraftig ökning av efterfrågan på kommunal service. En förbättrad soliditet gör kommunen bättre rustad att möta de finansiella påfrestningar som följer av denna utveckling och är därmed förenlig med god ekonomisk hushållning.

Investeringar

I investeringsmålet anges den investeringsnivå som bedöms vara den högsta nivån för en hållbar ekonomisk utveckling, med hänsyn till de övriga finansiella målen, som ligger till grund för god ekonomisk hushållning.

RIKTLINJER FÖR GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING

Genom riktlinjer anger kommunfullmäktige den övergripande och mer långsiktiga styrningen av god ekonomisk hushållning i Vänersborgs kommun.

Verksamheternas uppdrag:

- Verksamheter och kostnader ska kontinuerligt utvärderas och omprövas.
- Varje nämnd ansvarar för att en god intern kontroll upprätthålls utifrån kommunfullmäktiges reglemente och kommunstyrelsens riktlinjer.
- Nämnderna ska främja och följa upp att en fortlöpande kvalitetsutveckling sker inom verksamheten.
- Nämnderna ska eftersträva och följa upp att verksamheten bedrivs kostnadseffektivt.

Verksamheternas tillgångar och skulder:

- Kommunens anläggningar och fastigheter ska ha ett planerat och fullgott underhåll.
- Kommunen ska ha ett fullgott och genomtänkt försäkringsskydd, samt ha klara regler för hur risker ska hanteras. Kommunen ska ha tydliga regler och riktlinjer för sin finansförvaltning.

Verksamheternas ekonomiska ansvar:

- Kommunfullmäktiges budgetbeslut är överordnat och vid målkonflikter är det ekonomin som ytterst sätter gränsen för det totala verksamhetsutrymmet (vid resursbrist ska tvingande nivåer enligt lagstiftning och myndighetskrav prioriteras).
- Nämnderna ansvarar för att verksamhetens innehåll och omfattning är anpassad till beslutad budgetnivå.
- Vid hantering av befarade eller konstaterade budgetavvikelse är nämnder och enheter skyldiga att vidta de åtgärder som krävs för att styra verksamheten, så att de ekonomiska ramarna hålls.
- Kommunstyrelsen har ett särskilt ansvar för att de förslag och planer som föreläggs kommunfullmäktige främjar en god ekonomisk hushållning och är förenliga med de finansiella mål som fastlagts.

Riktlinjer för resultatjämningsreserv

Beslutad av kommunfullmäktige § 73
2013-06-12

Avsättning till resultatutjämningsreserv

Avsättning till resultatutjämningsreserv sker årligen enligt den maximala nivå som stadgas i kommunallagen, d.v.s. med högst ett belopp som motsvarar det lägsta av antingen den del av årets resultat eller den del av årets resultat efter balanskravsjusteringar som överstiger 1 procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och kommunalekonomisk, utjämning, eller 2 procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning, om kommunen eller landstinget har ett negativt eget kapital inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser.

Resultatutjämningsreservens storlek maximeras till 50 mnkr.

Disposition av resultatutjämningsreserv

Resultatutjämningsreserven kan disponeras i samband med budget/bokslut för att täcka underskott som uppstått på grund av lågkonjunktur.

Arbetsgång avseende årlig hantering av resultatutjämningsreserv

Kommunstyrelsen lämnar förslag antingen till kommunfullmäktige i årsredovisningen eller i budgetanvisningarna avseende avsättning och eventuell disposition av resultatutjämningsreserv.

Uppföljning och bedömningsmodell för god ekonomisk hushållning

Den övergripande målavstämningen av god ekonomisk hushållning är en sammanfattning av hur inriktningsmålen infrias och hur kommunen närmar sig visionen. För att god ekonomisk hushållning ska anses vara uppnådd ska tre av fyra finansiella mål vara uppfyllda samt att minst hälften av inriktningsmålen uppnås. Uppföljningen av mål för god ekonomisk hushållning sker både i delårsrapporter och i årsredovisningen.

OMVÄRLD

Sveriges kommuner och Regioner (SKR) skriver i sin rapport från april 2023 att hög inflation fortsätter att prägla både världsekonomin och Sverige under 2023 och 2024. Toppen på inflationen ser ut att ha passerat i flertalet länder inklusive Sverige men den beräknas inte komma ned till centralbankernas inflationsmål förrän i slutet av 2023, eller långt in i 2024.

Konjunkturinstitutet skriver i sin rapport från mars 2023 att resursutnyttjandet återhämtar sig under 2025 och blir konjunkturrellt balanserat 2026. Arbetslösheten sjunker i takt med att konjunkturen stärks, och ligger i linje med jämviktsarbetslösheten från och med mitten av 2026. Inflationen ligger 2025 något under Riksbankens mål, men når sedan målet 2026. Riksbanken fortsätter att sänka styrräntan under 2025, mot bakgrund av det lägre inflationstrycket och den svaga konjunkturen.

Internationell konjunktur

Utsikterna för den globala tillväxten har förbättrats den senaste tiden. Bakom detta ligger främst Kinas slopade nolltolerans mot covid, minskade störningarna i leverantörskedjor och lägre energipriser. Den globala tillväxttakten de kommande två åren bedöms trots detta bli dämpad, framför allt till följd av de snabba räntehöjningarna som skett i många länder.

Som en följd av kriget i Ukraina har en rad internationella storföretag och banker avbrutit all verksamhet i Ryssland, bland dessa även flera svenska storföretag. Handeln mellan EU och Ryssland är begränsad dock kan kraftigt höjda energipriser tillsammans med rådande osäkerhet leda till minskad ekonomisk tillväxt i Europa.

Svensk ekonomi

Den höga inflationen och de snabba räntehöjningarna bidrog till att bromsa efterfrågan i ekonomin under hösten 2022 och BNP föll. Efter en kort tid av normalisering och återhämtning efter pandemin går ekonomin återigen

in i en lågkonjunktur under 2023. BNP minskar i år. Det beror på att hushållens konsumtion minskar liksom att investeringarna i ekonomin faller. Både hushåll och företag pressas av den höga inflationen och det allt högre ränteläget. Hushållens reala disponibla inkomster minskar i år och hushållen drar därför markant ner på konsumtionen. De svenska hushållen drabbas särskilt hårt av räntehöjningar då de har höga bostadslån, och en hög andel har lån med korta räntebindingstider. Det gör att den högre räntan slår igenom snabbare och hårdare än i många andra länder. Även den svaga svenska kronan bidrar till att vi har en högre inflation än i omvärlden.

Samtidigt faller bostadsinvesteringarna kraftigt som en följd av en nedgång i bostadpriserna och ökade produktionskostnader. Dessutom påverkas exportsektorn av en vikande konjunktur i omvärlden.

Inflationen har varit fortsatt hög under inledningen av 2023 och Riksbanken väntas därför fortsätta på den inslagna vägen med räntehöjningar. Det har tagit längre tid än vad som tidigare förutsetts för inflationen att vända nedåt, men många av de bakomliggande faktorerna, såsom råvarupriser, energipriser och fraktpriser som initialt orsakade inflationsuppgången redan har sjunkit tillbaka. Inflationen faller därför tillbaka framöver. Exklusive energi förblir dock inflationen hög under hela 2023 och det dröjer till det andra kvartalet 2024 innan den kommer ner till 2 procent. Nedgången dämpas av att offentlig konsumtion och offentliga investeringar ökar relativt mycket. Sammantaget minskar BNP med 1,0 procent 2023 och uppgången 2024 blir måttlig.

Konjunkturinstitutets prognos är att Riksbanken inleder en serie av räntesänkningar i början av nästa år för att stimulera efterfrågan i ekonomin. Det dröjer dock till 2025 innan konjunkturen tydligt vänder uppåt och lågkonjunkturen bedöms inte vara över förrän 2026.

Arbetsmarknaden har fortsatt att utvecklas starkt, men mattas nu av. Det andra kvartalet i år börjar arbetslösheten öka den fortsätter att öka resten av 2023. Arbetslösheten stiger till 8,4 procent i början av 2024.

Kommunsektorns ekonomi

De ekonomiska resultaten faller nu kraftigt i kommunsektorn. Under 2023 och 2024 väntas ekonomiskt tuffa tider till följd av inflationen och den annalkande lågkonjunkturen. De negativa ekonomiska förändringarna har kommit snabbt och ger ett bekymmersamt läge i de flesta kommuner och regioner.

Prognosen är att svensk BNP faller i år 2023 och att skatteunderlaget sjunker kraftigt i reala termer. Under 2023 väntas inflationen vända ned men i något långsammare takt än tidigare prognoser. Priser på många varor och tjänster blir bestående höga.

Under åren 2025-2026 ökar skatteunderlaget mer till följd av fler arbetade timmar i ekonomin. Konjunkturåterhämtningen fortsätter under denna perioden.

Ett högt demografiskt tryck ställer krav på en fortsatt hög investeringsnivå i de kommunala verksamheterna. Även inom vatten och avloppsnät (VA) och bostäder är investeringsbehoven stora. Dessutom finns ett stort underhållsbehov på befintliga fastigheter. Framtida driftkostnader som blir följderna av gjorda investeringar är ett stort åtagande.

Antalet invånare fortsätter att öka men i en långsammare takt än de senaste tio åren. Den största ökningen sker i gruppen 80 år och äldre. Dessa ökar med 47 procent medan personer i arbetsför ålder endast ökar med 4 procent. Det innebär att färre invånare i arbetsför ålder ska finansiera de äldres behov. Antalet yngre ser ut att minska i den nya befolkningsprognosen.

Problemet att klara välfärden kvarstår även efter pandemin. Hittills har utmaningarna i kommunsektorns ekonomi delvis kunnat hanteras genom intäktsökningar från främst skatte- och markförsäljning. Kostnaderna ökar nu mer än intäkterna. För att möta de ökade behoven och förbättra kvalitén på all verksamhet kommer det att behövas omfattande åtgärder som effektiviseringar, besparingar och skattehöjningar.

God ekonomisk hushållning och ekonomi i balans innebär att kommunen måste upprätta en budget där intäkterna överstiger kostnaderna. Det krävs även reserver för att kunna möta oförutsedda kostnadsökningar, minskade intäkter och behov av ytterligare investeringar. Med god ekonomisk hushållning menas också att dagens medborgare finansierar sin egen kommunala välfärd och inte skjuter upp betalningar till kommande generationer.

BEFOLKNING

Under 2023 har kommunstyrelseförvaltningen tagit fram en befolkningsprognos. Den grundar sig bland annat på en ökning av bostadsbyggandet i kommunen, vilket förväntas leda till omflyttningar och inflyttningar,

vilket i sin tur förväntas leda till ett växande invånarantal. Prognosen sträcker sig över tio år.

Tabell: Befolkningsförändringar i olika åldersintervall

Ålder	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Förändring
0-5	2 730	2 716	2 699	2 714	2 698	2 714	2 734	2 759	2 781	2 801	2 817	3%
6-12	3 319	3 299	3 285	3 288	3 298	3 288	3 283	3 316	3 307	3 300	3 319	0%
13-15	1 458	1 470	1 483	1 452	1 429	1 423	1 452	1 412	1 411	1 416	1 431	-2%
16-18	1 415	1 461	1 457	1 451	1 462	1 477	1 450	1 430	1 425	1 450	1 412	0%
20-29	4 622	4 600	4 610	4 630	4 693	4 740	4 764	4 803	4 825	4 798	4 804	4%
30-39	5 027	5 161	5 210	5 235	5 210	5 254	5 240	5 213	5 188	5 183	5 157	3%
40-49	4 376	4 358	4 369	4 400	4 487	4 533	4 659	4 796	4 881	4 957	5 054	15%
50-59	5 339	5 287	5 221	5 122	5 003	4 915	4 838	4 781	4 765	4 749	4 684	-12%
60-69	4 626	4 725	4 816	4 933	5 069	5 133	5 214	5 249	5 252	5 289	5 351	16%
70-79	4 326	4 317	4 286	4 208	4 181	4 205	4 176	4 214	4 254	4 264	4 282	-1%
80-89	2 234	2 330	2 432	2 575	2 652	2 739	2 838	2 865	2 905	2 928	2 938	32%
90-w	432	450	467	481	498	518	524	553	581	600	638	48%
Summa	39 904	40 174	40 337	40 488	40 679	40 939	41 171	41 393	41 575	41 734	41 888	5%

År 2022 visar det faktiska invånarantalet. 2023-2032 visar prognostiserat antal invånare utifrån befolkningsprognosen från våren 2023.

Sammanfattning befolkning

- Antalet invånare beräknas öka varje år och sammanlagt är ökningen 1 984 personer från 2022 till 2032 eller 0,5 procent per år. Det är en lägre ökningstakt jämfört med de senaste åren. De flesta åldersgrupperna ökar.
- Antalet barn och ungdomar i grupperna 0 - 15 år ökar med 61 personer. Detta är kopplat till att prognosen är baserad på ett ökat bostadsbyggande av småhusområden under perioden.
- Stora öknings sker i de äldre åldersgrupperna. De äldsta, grupperna över 80 år, ökar kraftigt med 910 personer fram till år 2032.

BUDGETFÖRUTSÄTTNINGAR

I 2022 års bokslut redovisas en förbättring av eget kapital med 180 mnkr, vilket är 135 mnkr bättre än budget.

I 2023 års mål- och resursplan är resultatet budgeterat till +5 mnkr. För att uppnå 2-procentmålet ska resultatet vara minst 57 mnkr.

Kommunstyrelsens budgetanvisningar

Kommunstyrelsen beslutade 2023-02-22 om ramar och anvisningar avseende budgetarbetet för år 2024. Budgetramarna byggde bl.a. på följande förutsättningar:

- Skatteintäkternas uppräknings mellan åren baserade sig på prognos från SKR, 2022-12-15.
- 1,7 procent inflationskompensation utgick till nämnderna.
- Löneutvecklingen beräknades till 137 mnkr för åren 2023 och 2024.
- Personalomkostnadspålägget är oförändrat 44,53 procent.
- Årets pensionskostnader beräknades utifrån den s.k. blandmodellen baserat på prognos från kommunens pensionsförvaltare.
- Internräntan är oförändrad 2 procent.

En mer detaljerad beskrivning av nämndernas tillskott i ramsättningen finns på sidan 18 och framåt.

Anslagsbindningsnivåer respektive redovisningsnivåer

För 2024 är anslagsbindningsnivån knuten till respektive nämnd. Men inom vissa nämnder ska budget, uppföljningar och bokslut redovisas i anslagsredovisningsnivåer. Respektive nämnd beslutar om fördelning av budget per anslagsredovisningsnivå.

Anvisningar inför budgetarbetet

I samband med kommunstyrelsens beslut om anvisningar och ramar gavs ett antal direktiv sammanfattade enligt följande:

- Nämndernas budgetförslag ska presenteras inom ram med beskrivning av åtgärder och konsekvenser.
- Mot bakgrund av den höga investeringsnivån uppmanades nämnderna att i anslutning till arbetet med mål- och resursplan

ifrågasätta och om möjligt minska redan planerade investeringsnivåer, samt visa stor återhållsamhet med nya investeringsprojekt.

- Nämnderna har i uppdrag att beskriva konsekvenserna som investeringarna får på driftbudgeten och hur de ryms inom befintlig budgetram.
- Förhyrande nämnd ansvarar för att ta upp förslag om fastighetsinvesteringar. De lämnas till samhällsbyggnadsnämnden. Investeringar i fastigheter, anläggningar och mark ska preciseras ytterligare i tiden, d.v.s. vilken månad under året investeringen beräknas påbörjas och vilken månad den avslutas. Detta gäller investeringsobjekt över 1 mnkr, men det gäller inte inventarier.

Övriga direktiv

- Nämnderna anvisas att budgetera intäkter och kostnader. Verksamhet som finansieras av kalkylerade statsbidrag budgeteras på både intäktssidan och kostnadssidan.
- Nämnderna ansvarar för att finansiera driftkostnadskonsekvenser av sina investeringar.
- Respektive nämnd ansvarar för att bevaka vilka specialdestinerade statsbidrag som finns att söka.

Prisjusteringar för interna tjänster ska utgå från den löne- och priskompensation som fastställs i budgetförutsättningarna samt övriga generella förutsättningar så som internränta och personalomkostnadspålägg. I övrigt hänvisas till de av kommunstyrelsen beslutade riktlinjerna kring intern försäljning. Vid prissättning av nya tjänster ska skriftliga avtal upprättas mellan säljare och köpare.

Vänersborgs kommuns budgetprocess

Vänersborgs kommun har en tidig budgetprocess, vilket innebär att diskussioner om mål och resurser förs under januari till maj och kommunfullmäktige fastställer mål- och resursplanen i juni inför kommande år. En tidig process gör det möjligt för nämnderna att anpassa sin verksamhet efter beslutade mål och resurser.

Visionen antogs av kommunfullmäktige 2013. Kommunfullmäktige fastställde kommunens inriktningsmål och reviderade regler för mål- och resultatstyrningen i oktober 2019. Inriktningens målen är kommunfullmäktiges övergripande viljeinriktning. Nämnderna föreslår förväntade resultat som är kopplade till de av kommunfullmäktige fastställda inriktningsmålen. Kommunfullmäktige fastställer nämndernas förslag till förväntade resultat i samband med beslutet om mål- och resursplanen.

Arbetet med MRP 2024

Kommunstyrelsens budgetberedning består av de ordinarie ledamöterna i kommunstyrelsens arbetsutskott. Dessutom har gruppledarna i partierna KD, L, Mbp, MP och V varsin insynsplats. Budgetberedningen inledde sitt arbete i

april 2023. Arbetet har baserat sig på kommunstyrelsens budgetanvisningar och nämndernas budgetförslag. Ekonomikontoret har sammanställt nya prognoser från Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) över skatte- och statsbidragsintäkter, samt uppdaterat bedömningar över löneutveckling, räntekostnader och pensionskostnader.

Budgetberedningen hade presidieöverläggningar med nämnderna under våren 2023 om deras budgetförslag för 2024-2026. Även nämndernas arbete med mål, verksamhets- och ram Anpassning under 2023 följdes upp. Kommunfullmäktige fastställde mål- och resursplan 2024-2026 i juni 2023.

ÖVERGRIPANDE EKONOMISK INRIKTNING FÖR MÅL- OCH RESURSPLAN 2024-2026

Nämnderna har i budgetarbetet redovisat stora ekonomiska utmaningar mot bakgrund av bl.a. kostnadsutvecklingen, förändringar i statlig bidragsgivning och behov av åtgärder för ökad IT-säkerhet.

Budgetberedningen konstaterar dock att det saknas förutsättningar för att tillföra ytterligare medel till nämnderna utöver de ramjusteringar som gjordes i samband med kommunstyrelsens beslut om ramar och anvisningar inför 2024. Detta mot bakgrund av kommunens pressade ekonomiska läge både 2023 och 2024 och den stora osäkerhet som finns inför den kommande planperioden kring utvecklingen av inflation, pensionskostnader och skatteintäkter. Budgeterat resultat klarar det lagstadgade balanskravet, men medger inga ytterligare tillskott till verksamheten.

Budgetberedningen konstaterar att nämnderna tagit fram omfattande åtgärder för budgetbalans enligt beslutade anvisningar, men betonar samtidigt vikten av att konsekvenser utreds och analyseras ordentligt ihop med samtliga berörda nämnder innan dessa verkställs.

Mot bakgrund av det ekonomiska läget 2023 och 2024 så uppmanas samtliga nämnder även till fortsatt arbete med generella åtgärder för att hålla nere kostnaderna, så som:

- Strikt vakansprövning
- Stor återhållsamhet med inköp av varor och tjänster
- Omprövning av befintlig verksamhet och ambitionsnivå i samband med fortsatt verksamhetsplanering
- Återhållsamhet med beslut som leder till ökade kostnader

Nödvändiga åtgärder för ökad IT-säkerhet får hanteras och prioriteras inom befintliga ramar för verksamheten efter dialog mellan kommunens förvaltningar.

Budgetförslaget bygger på en oförändrad skatteinivå. Utifrån en samlad negativ prognos för kommunen i delårsrapport per augusti 2023 kan det dock bli nödvändigt att använda resultatutjämningsreserven. I sista hand kan en skattehöjning för 2024 behöva lyftas för politisk diskussion.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT OM DRIFTBUDGETRAMAR

Kommunfullmäktiges beslut om nämndernas driftbudgetramar för år 2024:

KOMMUNÖVERGRIPANDE

I anvisningarna fastställdes **internräntan** till 2,0 procent. Under våren har SKR aviserat om behov att höja internräntan ytterligare till 2,5 procent. Därför har räntan justerats upp till 2,5 procent i MRP-beslutet. Det innebär bland annat höjda hyror för nämnderna och därför ökas nu nämndernas budgetramar. Finansförvaltningens intäkt för internränta höjs med motsvarande. Det är alltså ett nollsummespel för nuvarande budgetar/kostnader, men kostnaden för nya investeringar blir högre när räntan höjs.

Nämndernas budgetramar för 2024 är baserade på 2022 års **lönekostnadsnivå**.

Personalomkostnadspålägget (PO) har justerats upp till 45,7 procent enligt rekommendation från SKR mot bakgrund av ökade kostnader för avtalspensioner. Ett högre PO innebär högre interna kostnader för nämnderna och en ökad intern intäkt för den centrala finansförvaltningen. Nämnderna har kompenserats för höjningen och det är därför ett nollsummespel för nämnderna.

Även budgeten för kommande **lönerevision** har reviderats upp då nya centrala löneavtalska förhandlas fram under 2024.

Nedan beskrivs justeringar av nämndernas budgetramar i samband med **anvisningarna** enligt kommunstyrelsens beslut i februari 2023. Vidare redogörs för **nämndernas förslag** till mål- och resursplan. Slutligen redovisas **kommunfullmäktiges beslut** till mål- och resursplan 2024.

BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN Anvisad budgetram

I anvisningarna fastställdes barn- och utbildningsnämndens budgetram 2024 till 955 856 tkr. Jämfört med budget 2023 gjordes

följande justeringar: Inflationskompensationen ökade ramen med 5 136 tkr. För höjda hyreskostnader (till följd av fastighetsunderhåll) tillfördes 536 tkr. Budget om 3 819 tkr, för del av hyran för idrottshallar, överfördes till kultur- och fritidsnämnden.

Från samhällsbyggnadsnämnden omfördelades 132 tkr för hyra av skolkök. För ökade kostnader för Holmängenskolans tillfördes 2 700 tkr. Ramen minskades med 146 tkr då de generella statsbidragen (statsbidragspåsen) justeras ned med motsvarande summa.

Barn- och utbildningsnämndens förslag:

Barn- och utbildningsnämndens budgetförslag ligger inom ram. Nämnden beskriver åtgärder och konsekvenser i särskild skrivelse.

Nämnden beräknas ha en obalans om 13,1 mnkr inför 2024. Utöver detta ser barn- och utbildningsnämnden en stor risk för kostnadsökningar på grund av den höga inflationen samt det allt högre ränteläget då flera av nämndens kostnader påverkas av detta.

Flera nya och utökade statliga uppdrag har tillkommit som kräver stora insatser och resurser (beräknad kostnad 6,9 mnkr) samtidigt som antalet elever i grundsärskolan ökar (beräknad kostnad 4,5 mnkr).

Kommunfullmäktiges beslut:

Barn- och utbildningsnämnden budgetram 2024 utökas med sammanlagt 10 864 tkr. Från kommunstyrelsen omfördelas 100 tkr till finansiering för del av Kommunals huvudskyddsombud. Nämnden tillförs 5 814 tkr för höjt personalomkostnadspålägg och 4 950 tkr för höjd internränta.

Kommunfullmäktige fastställer barn- och utbildningsnämndens budgetram 2024 till 966 719 tkr.

BYGGNADSNÄMNDEN

Anvisad budgettram

I anvisningarna fastställdes byggnadsnämndens budgettram 2024 till 19 561 tkr. Inflationssuppräkningen minskade ramen med 123 tkr.

Byggnadsnämndens föreslag:

Byggnadsnämndens budgetförslag ligger inom ram. Nämnden beskriver åtgärder och konsekvenser i särskild skrivelse.

Nämnden föreslår i, särskilt ärende, justering av plan- och bygglovstaxan att gälla från och med 2023-07-01.

Kommunfullmäktiges beslut:

Byggnadsnämndens budgettram 2024 utökas med sammanlagt 306 tkr. Nämnden tillförs 218 tkr för höjt personalomkostnadspålägg och 88 tkr för höjd internränta.

Kommunfullmäktige fastställer byggnadsnämndens budgettram 2024 till 19 867 tkr.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Anvisad budgettram

I anvisningarna fastställdes kommunfullmäktiges budgettram 2024 till 2 542 tkr. Inflationssuppräkningen tillförde ramen 13 tkr.

Kommunfullmäktiges budgettram fastställs till 2 542 tkr i budget 2024.

KOMMUNSTYRELSEN

Anvisad budgettram

I anvisningarna fastställdes kommunstyrelsens budgettram 2024 till 447 540 tkr. Jämfört med budget 2023 gjordes följande justeringar: Inflationssuppräkningen ökade ramen med 6 105 tkr. Ramen utökades med 682 tkr för utökade verksamheter som följer av statens justeringar i de generella statsbidragen/statsbidragsspåsen. Då kommunstyrelsen ingått partnerskap med brottsofferjouren (IOP) från 2023 utökades ramen med 35 tkr och 45 tkr omfördelades från socialnämndens budget.

Kommunfullmäktiges beslut:

Kommunstyrelseförvaltningen har upprättat budget inom ram, men påvisar ökade pensionskostnader för kommunalförbunden Kunskapsförbundet Väst (KfV) och Räddningstjänstförbundet (NÄRF) och ökade kostnader för avtalsbundna och övriga verksamheter till följd av den höga inflationen. Inom IT beskrivs behov av resurser för ökad IT-säkerhet.

Förvaltningen kommer att arbeta vidare med konsekvensanalyser och åtgärder för ramanpassning och avser återkomma med vissa förslag om budgetregleringar mellan nämnder utifrån pågående förändringsarbete inom förvaltningarna.

I enlighet med tidigare beslut öronmärks 3 000 tkr av kommunstyrelsens förfogandeanslag till socialt förebyggande och trygghetskapande insatser, kopplade till kommunens inriktningsmål, målen om jämställda och jämlika förutsättningar samt fullföljda studier. Till Leva-projektet, som fortgår även under 2024, avsätts 50 tkr, till Grön tillväxt Fyrbodalen avsätts 200 tkr och till Tillgänglighetsdatabas 180 tkr. Därefter återstår 4 464 tkr av kommunstyrelsens förfogandeanslag. Dessutom tillkommer kostnader för fastigheten Krickan.

Kommunstyrelsens budgettram 2024 utökas med sammanlagt 539 tkr. Nämnden tillförs 707 tkr för höjt personalomkostnadspålägg och 232 tkr för höjd internränta. Budgeten för Kommunals huvudskyddsombud omfördelas till barn- och utbildningsnämnden (100 tkr), samhällsbyggnadsnämnden (100 tkr) och socialnämnden (200 tkr).

Kommunfullmäktige fastställer kommunstyrelsens budgettram 2024 till 448 078 tkr.

KULTUR- OCH FRITIDSNÄMNDEN

Anvisad budgettram

I anvisningarna fastställdes kultur- och fritidsnämndens budgettram 2024 till 133 740 tkr. Jämfört med budget 2023 gjordes följande justeringar: Inflationssuppräkningen ökade ramen med 1 138 tkr. För höjda hyreskostnader (till följd av fastighetsunderhåll) tillfördes 160 tkr. Sänkt personalomkostnadspålägg

minskade ramen med 386 tkr. Från kommunstyrelsen överfördes 57 tkr vilket är en rättning av omfördelningen av evenemangsverksamheten som gjordes i budget 2022. Nämndens budgetram utökades med 300 tkr för ytterligare hyreshöjningar i det ombyggda biblioteket i Vänersborg.

Kultur- och fritidsnämndens förslag:

Kultur- och fritidsnämndens budgetförslag ligger inom ram. Nämnden beskriver åtgärder och konsekvenser i särskild skrivelse.

Kultur- och fritidsnämnden beräknar att budgetbehovet överstiger ramen med 4 000 tkr. Under perioden 2025-2026 beräknas behovet utöver tilldelad ram stiga med ytterligare 3 000 tkr, vilket innebär att det behöver göras åtgärder om sammanlagt 7 000 tkr under hela planperioden.

Kostnader utöver ram i budget 2024 är t.ex. ökade kostnader i samband med övertagande av idrottshallar från barn- och utbildningsnämnden. Minskade intäkter för uthyrning av anläggningar. Höjda hyror för kulturlokaler och ökade elkostnader samt behov av verksamhetsmedel för ökad flexibilitet och möjlighet till omDispositionering.

Kommunfullmäktiges beslut:

Kultur- och fritidsnämndens budgetram 2024 utökas med sammanlagt 2 304 tkr. För driftkostnader som följer av investering i konstnärlig gestaltning tillförs 50 tkr. Nämnden tillförs 518 tkr för höjt personalomkostnads-pålägg och 1 736 tkr för höjd internränta.

Kommunfullmäktige fastställer kultur- och fritidsnämndens budgetram 2024 till 136 043 tkr.

MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSNÄMNDEN **Anvisad budgetram**

I anvisningarna fastställdes miljö- och hälsoskyddsnämndens budgetram 2024 till 11 013 tkr. Inflationsuppräknningen minskade ramen med 37 tkr.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens förslag:

Miljö- och hälsoskyddsnämndens budgetförslag ligger inom ram. Nämnden beskriver åtgärder och konsekvenser i särskild skrivelse.

Nämnden kommer att besluta om indexjustering av timtaxan, från 1 januari 2024, i särskilt ärende.

Kommunfullmäktiges beslut:

Miljö- och hälsoskyddsnämndens budgetram 2024 utökas med sammanlagt 148 tkr. Nämnden tillförs 107 tkr för höjt personalomkostnads-pålägg och 41 tkr för höjd internränta.

Kommunfullmäktige fastställer miljö- och hälsoskyddsnämndens budgetram 2024 till 11 160 tkr.

REVISIONEN

Anvisad budgetram

I anvisningarna fastställdes revisionens budgetram 2024 till 1 561 tkr. Inflationskompensationen ökade ramen med 17 tkr.

Kommunfullmäktiges beslut:

Revisionens budgetram utökas med 100 tkr, utifrån beredning och förslag från kommunfullmäktiges presidium.

Kommunfullmäktige fastställer revisionens budgetram 2024 till 1 661 tkr.

SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN

Anvisad budgetram

I anvisningarna fastställdes samhällsbyggnadsnämndens budgetram 2024 till 90 949 tkr. Jämfört med budget 2023 gjordes följande justeringar: Inflationskompensationen ökade ramen med 252 tkr. För höjda hyreskostnader (till följd av fastighetsunderhåll) tillfördes 47 tkr. Gatuenheten tillfördes 200 tkr för utökad kapitalkostnad kopplad till komponentredovisningen samt 500 tkr för utökat beläggningsunderhåll. Då internräntan justerades upp 2023 utökades ramen med 1 232 tkr för Öxnereds skola. Till barn- och utbildningsnämnden omfördelades 132 tkr för hyra av skolkök.

Samhällsbyggnadsnämndens förslag:

Samhällsbyggnadsnämndens budgetförslag ligger inom ram förutom 0,5 mnkr till driftkostnader som följer av exploatering av Sanden Södra som påbörjas under 2023.

Nämnden beskriver åtgärder och konsekvenser i särskild skrivelse.

Investeringsanslag föreslås enligt upprättad investeringsplan under förutsättning att samhällsbyggnadsnämnden får täckning för framtida driftkostnadskonsekvenser med hänvisning till att investeringen har näringspolitiska skäl.

Behovet av tillfälligt driftanslag för projektet Sanden Södra år 2023 tas upp parallellt i separat ärende. Nämnden begär en utökad budgetram om 1,2 mnkr för exploateringsområde Sanden Södra.

Nämnden föreslår att den årliga investeringsbudgeten för fastighetsunderhåll utökas med 8 mnkr (idag 19 mnkr per år). Motsvarande summa återfinns i dag i driftbudgeten till fastighetsunderhåll. Men som en fortsatt konsekvens av införandet av komponentredovisningen (skedde 2019) ser nämnden behov av att budgetera upp investeringsbudgeten. Det kommer att generera ökade kapitalkostnader för samhällsbyggnadsnämnden, vilket i sin tur innebär ökade hyror för nämnderna med sammanlagt 0,5 mnkr per år. Berörda nämnder bör tillföras utökad ram för detta från och med budget 2025 och sen varje år.

Driftkostnader kopplade till investeringsprojekt inom fastighetsenheten ökar. Det avser kostnader för sanering, utredningar, detaljplaner m.m. Den minskade driftbudgeten till investeringsunderhåll kan omfördelas till att finansiera dessa kostnader.

Nämnden flaggar för att kommunen har en underhållsskuld på sina fastigheter. Nämnden påtalar vikten av att fullfölja kommunens miljöinriktning och göra kommunen mer oberoende genom att använda solenergi. Investeringar i solenergi ryms inte inom ramen för fastighetsinvesteringar. Men energiinvesteringar kan innebära besparingar i driftkostnader på sikt liksom bättre målpuppfyllelse.

Kostenheten redovisade underskott 2022 om -6,3 mnkr och prognostiserar ytterligare kostnadsökningar under 2023 och 2024. Avvikelserna beror på hyreskostnader för framtida kök och prisökningar till följd av den höga inflationen. Ett antal åtgärder har tagits fram för att minska kostnaderna som innebär att Odenköket och Dalboskolans kök tar över en större del av produktionen från de mindre tillagningsköken.

Gatuenheten har ökade drift- och kapitalkostnader för exploatering, brounderhåll och beläggningsunderhåll då dessa verksamheter ökat. Nämnden beräknar ca 4,2 mnkr i ökade kapitalkostnader från och med 2024 för investeringar och exploateringar som utförts under 2023. Gatuenhetens uppdrag växer, vilket inte kommer att rymmas inom befintlig budgetram.

VA-taxan föreslås höjas med 20 % vad avser bruksavgiften och 5 % för anläggningsavgiften inför 2024.

Renhållningsverksamheten ser behov av ökade intäkter med 4,5%. Föreslagen höjning fördelas över de taxor som omfattas av nytt lagkrav om förändrad avfallshantering. (Förordning 2022:1274 om producentansvar för förpackningar).

Kommunfullmäktiges beslut:

Samhällsbyggnadsnämndens budgetram 2024 utökas med sammanlagt 3 563 tkr. Från kommunstyrelsen omfördelas 100 tkr till finansiering för del av Kommunals huvudskyddsombud. Nämnden tillförs 631 tkr för höjt personalomkostnadspålägg och 2 832 tkr för höjd internränta.

Kommunfullmäktige ställer sig bakom samhällsbyggnadsnämndens förslag avseende förändrad budget för fastighetsunderhåll och driftkostnader kopplade till investeringsprojekt.

Kommunfullmäktige fastställer samhällsbyggnadsnämndens budgetram 2024 till 94 512 tkr.

SOCIALNÄMNDEN

Anvisad budgetram

I anvisningarna fastställdes socialnämndens budgetram 2024 till 1 130 455 tkr. Inflationskompensationen ökade ramen med 4 003 tkr. Socialnämnden tillfördes netto 8 841 tkr för utökade verksamheter som följer av statens tillskott i de generella statsbidragen/statsbidragspåsen. Beloppet består av både tillskott och avdrag av nämndens ram. I tillskottet till statsbidragspåsen ingår en tillfällig utökning under 2024 till äldreomsorgen om 10 321 tkr. Det innebär att den delen är ett ettårsanslag till socialnämnden. Till kommunstyrelsen omfördelades 45 tkr till partnerskap med brottsofferjouren (IOP).

Socialnämndens förslag:

Socialnämndens budgetförslag ligger inom ram. Nämnden beskriver åtgärder och konsekvenser i särskild skrivelse.

Socialnämnden redovisar behov av sammanlagt 52 100 tkr. Det fördelar sig med 40 000 tkr till individ- och familjeomsorgen som i sin tur avser 12 mnkr försörjningsstöd, 26 mnkr placeringar och 5 mnkr till personalförstärkning. Inom arbetet, sysselsättning och integration (ASI) saknas 3 100 tkr, vilket avser volymökning inom daglig verksamhet. För personligt stöd och omsorg beräknas ett underskott om 9 mnkr för köpta boendeplatser.

Kommunfullmäktiges beslut:

Socialnämndens budgetram 2024 utökas med sammanlagt 10 313 tkr. Från kommunstyrelsen omfördelas 200 tkr till finansiering för del av Kommunals huvudskyddsombud. Nämnden tillförs 7 552 tkr för höjt personalomkostnadspålägg och 1 346 tkr för höjd internränta. Ytterligare 1 215 tkr omfördelas från de generella statsbidragen/statsbidragspåsen då staten gett tillskott för utökade verksamheter.

Kommunfullmäktige fastställer socialnämndens budgetram 2024 till 1 140 768 tkr.

VALNÄMNDEN

Anvisad budgetram

I anvisningarna fastställdes valnämndens budgetram 2024 till 2 210 tkr. Då det är val till EU-parlamentet under 2024 tillfördes nämnden ett tillfälligt anslag om 1 500 tkr. Inflationskompensationen ökade ramen med 10 tkr.

Kommunfullmäktige fastställer valnämndens budgetram 2024 till 2 210 tkr.

ÖVERFÖRMYNDARNÄMNDEN

Anvisad budgetram

I anvisningarna fastställdes överförmyndarnämndens budgetram 2024 till 5 779 tkr. Inflationskompensationen ökade ramen med 10 tkr.

Överförmyndarnämndens förslag:

Överförmyndarnämndens budgetförslag ligger inom ram. Förvaltningen beskriver osäkerheter med kostnaderna för ställföreträdare och svårigheter att möta eventuella ökade kostnader med minskad personalstyrka.

Kommunfullmäktiges beslut:

Överförmyndarnämndens budgetram tillförs 42 tkr för höjt personalomkostnadspålägg och 6 tkr för höjd internränta.

Kommunfullmäktige fastställer överförmyndarnämndens budgetram 2024 till 5 827 tkr.

SAMMANFATTNING, DRIFTBUDGET PER NÄMND (ANSLAGSBINDNINGSNIVÅ)

Budget per nämnd, netto tkr	Budget 2024	Budget 2023	Bokslut 2022
Barn- och utbildningsnämnden	966 719	951 317	890 066
Byggnadsnämnden	19 867	19 684	18 472
Kommunfullmäktige	2 542	2 529	2 194
Kommunstyrelsen	448 078	440 909	397 658
Kultur- och fritidsnämnden	136 043	128 139	118 681
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	11 160	11 050	10 433
Revisionen	1 661	1 544	1 331
Samhällsbyggnadsnämnden	94 512	88 850	64 564
Socialnämnden	1 140 768	1 114 426	1 087 041
Valnämnden	2 210	700	2 120
Överförmyndarnämnden	5 827	5 769	4 763
Summa nämnderna	2 829 390	2 764 918	2 597 323

UPPDRAG INOM RAM TILL KOMMUNSTYRELSEN OCH NÄMNDERNA UNDER PLANPERIODEN 2024-2026

Inriktningsmål: God service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag

Uppdrag: Kostverksamheten är organiserad utifrån en omfattande utredning om Framtida kök. Ett uppdrag ges om att med externt stöd utvärdera om dagens verksamhet motsvarar utredningens ambition och om det finns potential för att resurseffektivisera. Fokus bör vara en ändamålsenlig organisation för produktion och leverans, kvalitet och kostnadseffektivitet samt beställar- utförar-modellens form.

Ansvar: Samhällsbyggnadsnämnden i samarbete med barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden.

Inriktningsmål: Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv

Uppdrag: Det prioriterade arbetet under 2022, med att sänka sjukfrånvaron, ska ha fortsatt fokus. I uppdraget ligger att utveckla metoder och genomföra insatser som både är förebyggande och medför snabbare återgång till arbete.

Sammanhållande ansvar: Kommunstyrelsen

FINANSIELL ANALYS 2024-2026

Utgångspunkter

Den finansiella analysen utgår från följande fyra aspekter som är viktiga att beakta ur ett finansiellt perspektiv:

Resultat: Vilken balans har kommunen haft mellan kostnader och intäkter under året och över tiden? Finns det varningssignaler? Hur utvecklas investeringarna?

Kapacitet: Vilken finansiell motståndskraft har kommunen på lång sikt?

Risk: Finns det några risker som kan påverka kommunens resultat och kapacitet? Hur är kommunen exponerad finansiellt?

Kontroll: Vilken kontroll har kommunen över den ekonomiska utvecklingen? Hur väl följs upprättade planer? En god följsamhet mot budget är ett uttryck för god ekonomisk hushållning.

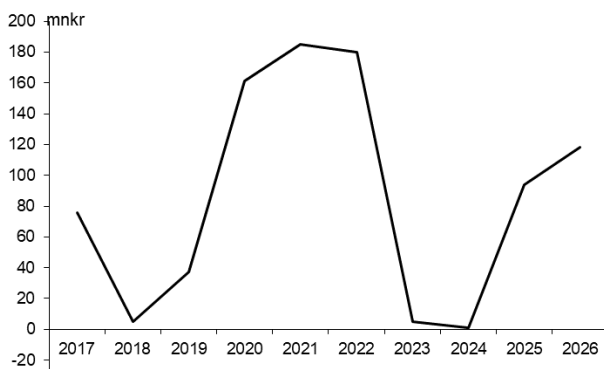
Syftet med analysen är att försöka identifiera eventuella finansiella problem och att klargöra om kommunen har en god ekonomisk hushållning.

1. Resultat och kapacitet

1.1 Årets resultat

Budgeterat resultat, med tidigare redovisade justeringar av nämndernas budgetramar, uppgår till 1 mnkr år 2024. Åren 2025 och 2026 är resultaten budgeterade till 94 mnkr respektive 118 mnkr.

Diagram: Resultatutveckling 2017-2026

Resultatutvecklingen var positiv under perioden 2019-2022 med rekordstora resultat åren 2020-2022 (161 mnkr-185 mnkr). Åren 2023-2026 budgeteras positiva resultat.

Finansiellt mål:

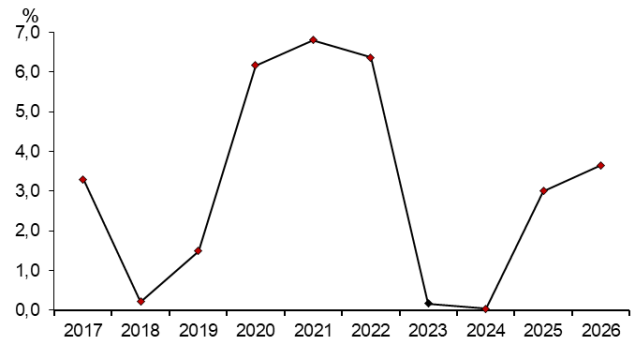
Årets resultat bör uppgå till minst 2 procent av skatter och generella statsbidrag.

Målavstämning:

Resultatmålet uppnås inte. Det budgeterade resultatet år 2024 motsvarar 0 procent

2 procent av skatter och generella statsbidrag motsvarar ca 60 mnkr. I bokslut 2022 motsvarade resultatet om 180 mnkr drygt 6 procent av skatter och generella statsbidrag. Från och med 2019 har resultatmålet höjts från 1 procent till 2 procent efter införande av komponentredovisning i budget.

Diagram: Årets resultat; andel av skatter och generella statsbidrag 2017-2026

1.2 Balanskravet

Enligt kommunallagen ställs det krav på att kommunerna redovisar ekonomisk balans. Det innebär bl.a. att årsbudgeten ska upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna. Balanskravet uppnås samtliga åren.

1.3 Skatte- och nettokostnadsutveckling

En förutsättning för en långsiktig hållbar ekonomi är att nettokostnaderna inte ökar snabbare än intäkterna kommunen får genom skatter och generella statsbidrag.

Utveckling av	2024	2025	2026
-skatter och statsbidrag	5,2%	3,5%	3,7%
-nettokostnader	4,4%	0,7%	3,0%

Prognosen för utvecklingen av skatteintäkterna följer SKR:s prognos.

Utvecklingen av skatter och statsbidrag är högre än verksamhetens nettokostnader under hela perioden. Det innebär att kommunens ekonomi har förutsättningar för att vara långsiktigt hållbar.

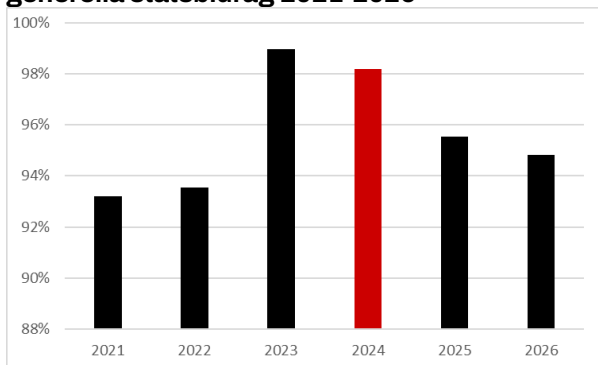
De finansiella kostnaderna ökar till följd av en hög investeringsnivå och kräver allt större andel av skatter och generella statsbidrag.

1.4 Verksamhetens nettodriftkostnader

Verksamhetens driftbudgetramar baserar sig på kommunstyrelsens budgetanvisningar och den budgetberedning som genomförts under 2023. Personalkostnaderna är budgeterade i 2022 års lönenivå. Inför 2024 har 140 mnkr avsatts centralt för att täcka ökade kostnader avseende 2023 och 2024 års löneavtal.

Nettokostnader, som andel av skatter och generella statsbidrag, är ett mått som visar hur stor andel av kommunens intäkter som förbrukas av löpande driftverksamhet.

Diagram: Nettokostnader i procent av skatt och generella statsbidrag 2021-2026

År 2024 uppgår nettokostnaderna till 98 procent av skatter och generella statsbidrag. 2025 sjunker värdet till 96 procent och 2026 till 95 procent. Skillnaden upp till 100 procent är det utrymme som kan användas till att finansiera räntor (en post som ökar kraftigt under plan-

perioden), amorteringar och för att direktfinansiera investeringar. Det utrymme är alltså mycket lågt under planperioden.

1.5 Skatteintäkter och utdebiteringar

Det nuvarande skatteutbetalningssystemet innebär att skatteintäkterna kommer att utbetalas i verksamhetsårets pris- och lönenivå. Utbetalning av kommunalskatt och utjämningsbidrag grundas på det senast kända taxeringsutfallet, dvs. för 2021, och räknas sedan upp med tre års uppräkningsfaktorer till 2024 års nivå. Kommunalskattemedel som fås är därmed preliminära.

Utbetalning, alternativt återbetalning, av mellanskillnaden mellan den preliminära beräkningen och respektive avräkningstillfälle av kommunalskatt och utjämningsbidrag sker i januari, t.ex. 2023 för inkomståret 2021.

Beräkningen av skatteintäkter baserar sig på prognos från SKR, 2023-04-27. Utdebiteringen är oförändrad, 22:21 kronor, per skattekrona.

Tabell: Budget skatter och generella statsbidrag

Budget skatter & gen statsbidrag	2024	2025	2026
Skatteintäkter			
Skatteunderlag 2021 mnkr	8 422		
Prognos uppräkningsfaktor 2022	5,38%		
Prognos uppräkningsfaktor 2023	4,34%		
Prognos uppräkningsfaktor 2024-2026	3,99%	4,77%	4,66%
S:a uppräknat skatteunderlag, mnkr	9 630	10 090	10 559
Utdebitering	22,21%	22,21%	22,21%
S:a skatteinkomst före utjämning, mnkr	2 138,8	2 240,9	2 345,3
Kommunalekonomisk utjämning			
Inkomstutjämning, mnkr	545	572	598
Kostnadsutjämning, mnkr	80	80	81
Regleringsbidrag/avgift, mnkr	90	67	51
Strukturbidrag	0	0	0
S:a generella statsbidrag, mnkr	716	718	730
LSS-utjämning	69	69	69
Fastighetsavgiften	93	93	93
S:a skatter & bidrag, mnkr	3 017	3 122	3 238

1.6 Investeringar

Investeringsbudgeten omfattar 3 år, 2024-2026, och innehåller sammanlagt 1 360 mnkr. Det första året planeras investeringar för 440 mnkr. I den reviderade investeringsbudgeten för 2023 finns 563 mnkr avsatt till investeringar. Under 2022 investerades 516 mnkr.

I Västra Götaland och Hallands kommuner är snittet för en kommuns investeringsnivå 10 procent av nettokostnaderna i 2021 års bokslut. För Vänersborgs kommun kan det beräknas till cirka 296 mnkr.

Då resultatnivån 2024 är budgeterad till 1 mnkr kan skattefinansieringsnivån (summan av avskrivningar och årets resultat) beräknas till 127 mnkr.

Under planperiodens första år 2024 uppgår investeringsvolymen till 420 mnkr, vilket överstiger skattefinansieringsnivån med 293 mnkr. Det kan jämföras med de senaste årens bokslut, 2022 och 2021, då kommunen investerade för 516 mnkr respektive 291 mnkr. År 2025 planerar kommunen att investera för 527 mnkr och 2026 för 413 mnkr, vilket också är mycket höga nivåer.

Vänersborgs kommun måste ta nya lån för att finansiera investeringsvolymen. I 2024 års kassaflödesbudget planerar kommunen att låna 250 mnkr. Resten finansieras av resultatet och av avskrivningar samt genom en minskning av rörelsekapitalet. Planerade investeringar 2025 och 2026 beräknas inte heller kunna hanteras inom ramen för skattefinansieringsnivån. I planen för 2026 uppgår kommunens långfristiga lån till 1 720 mnkr. Tidsmässiga förskjutningar av investeringar kan förändra bilden mellan enskilda år i planen. Investeringsnivåerna i planen utgör totalram för kommande års investeringsbudgetar.

Tabell: Sammanfattning av investeringsbudgeten

Sammanfattning, mnkr	2024	2025	2026	S:a
Totalt kommunen	420	527	413	1 360
Fördelning per nämnd				
Barn- och utbildningsnämnden	14	10	6	30
Byggnadsnämnden	1	1	1	2
Kommunstyrelsen	3	3	3	8
Kultur- och fritidsnämnden	3	3	4	9
Samhällsbyggnadsnämnden	393	505	394	1 291
varav fastighetsinvesteringar	137	89	143	369
varav exploatering	56	139	161	356
Socialnämnden	6	6	6	19

Fastighetsinvesteringar

Investeringsbudgeten för 2024-2026 innehåller fastighetsinvesteringar för 369 mnkr, varav

107 mnkr till förskolor och skolor, 27 mnkr i LSS-boenden och 129 mnkr till idrottsanläggningar. Det blir ett snitt på 123 mnkr per år. Det kan jämföras med boksluten 2021 och 2022 då kommunen investerade 163 mnkr respektive 230 mnkr i fastigheter.

VA-investeringar

VA-investeringar uppgår till totalt 364 mnkr under planperioden, vilket är en mycket hög ambitionsnivå. Skräcklans vattenverk och Rörviks vattenverk ingår med 224 mnkr respektive 16 mnkr. För sanering enligt Blåplan (utbyte av gamla rör) budgeteras 59 mnkr. Dessutom kommer 17 mnkr att investeras i Holmängens avloppsreningsverk.

Exploateringsbudget

Även exploateringsbudgeten är väldigt omfattande, sammanlagt 356 mnkr under treårsperioden. Den största posten, 246 mnkr, avser exploatering av Sanden södra. Vidare innehåller budgeten exploatering av bostadsområden inom Holmängen. På Skavenområdet planeras en ny väg och en personbilstunnel. Till strategiska markinköp budgeteras 10 mnkr per år.

Finansiellt mål:

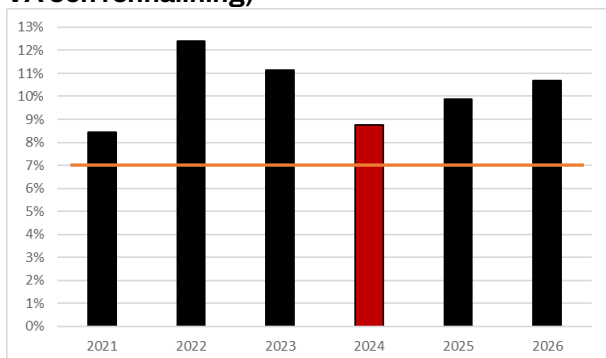
Årets investeringar (exkl VA/renhållning) ska maximalt motsvara 7 procent av skatter och generella statsbidrag.

Målavstämning:

Målet om max 7 procent uppnås inte.

I bokslut 2022 och budget 2023 motsvarar investeringarna 11 procent av skatter och generella statsbidrag. I budget 2024 minskar värdet till 9 procent. I planen för 2025 och 2026 motsvarar investeringarna 10 respektive 11 procent.

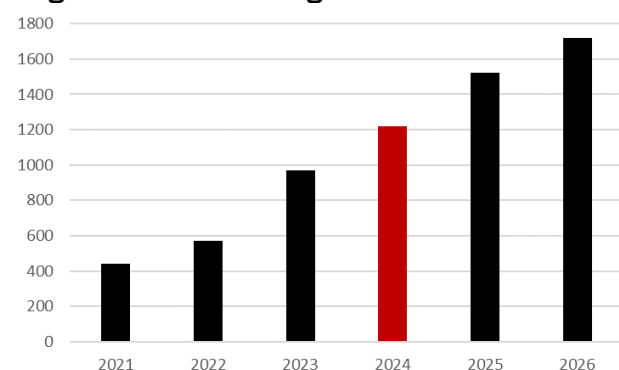
Diagram: Investeringsbudgetens andel av skatter och generella statsbidrag 2021-2026 (exkl. VA och renhållning)

I investeringsmålet anges den investeringsnivå som bedöms vara den högsta nivån för en hållbar ekonomisk utveckling, med hänsyn till de övriga finansiella målen, som ligger till grund för god ekonomisk hushållning. I kommunens mål exkluderas VA och renhållning. Om nyckeltalet är lägre än 7 procent har målet uppnåtts.

Den höga investeringsnivån, i kombination med för låga resultat, gör att nya lån behöver tas för att kunna finansiera de planerade investeringarna för åren 2024-2026.

Diagram: Låneutveckling 2021-2026

1.7 Soliditet

Soliditeten anger hur stor del av kommunens tillgångar som är finansierade med egna medel.

Finansiellt mål:

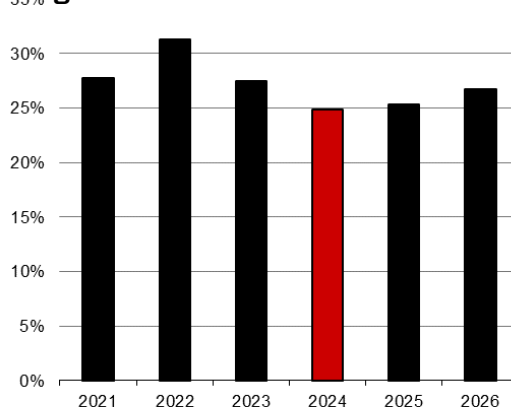
Soliditeten, inklusive kommunens hela pensionsåtagande, ska i genomsnitt förbättras med 1 procent årligen under mandatperioden.

Målavstämning:

Målet om förbättrad soliditet med i genomsnitt 1 procent årligen uppnås inte.

I bokslut 2022 förbättrades soliditeten till 31 procent tack vare det starka resultatet. I budget 2023 sjunker soliditeten till 27 procent. År 2024 och 2025 sjunker soliditeten ytterligare 2 procent till 25 procent för att 2026 åter öka till 27 procent. Mycket höga investeringsnivåer i kombination med låga resultat leder till försämrad soliditet.

Diagram: Soliditet 2021-2026

2. Risk och kontroll

2.1 Likviditet

Med målet om en kassalikviditet på minst 50 procent menas att likvida medel tillsammans med kommunens checkkredit (för närvarande på 200 mnkr) bör vara minst 50 procent av kortfristiga skulder.

Finansiellt mål:

Kassalikviditeten bör uppgå till minst 50 procent.

Målavstämning:

Målet uppnås under planperioden genom ökad upplåning.

Den höga investeringsnivån 2024-2026 kommer att sätta press på kommunens likviditet och förutsätter en omfattande nyupplåning för att en godtagbar betalningsberedskap ska kunna upprättas.

2.2 Skulder och förpliktelser

Kommunens låneskuld ökar under planperioden. I budgeten finns upptaget sammanlagt 750 mnkr i nya lån under 2024-2026. Det innebär att år 2026 har kommunen sammanlagt långfristiga lån om 1 720 mnkr.

2.3 Pensionskostnader

Pensionskostnaderna har redovisats efter den s.k. blandmodellen och innefattar förutom pensionsskuldens ökning, även utbetalda pensioner. Beräkningen av pensionskostnaderna baserar sig på prognos från kommunens pensionsförvaltare och inkluderar löneskatt om 24,26 procent.

Under den kommande 20-årsperioden kommer kommunens pensionskostnader att öka kraftigt. Av kommunens totala pensionsåtagande på 1 170 mnkr i 2024 års budget är endast 413 mnkr avsatta som en skuld i balansräkningen.

Det nya tjänstepensionsavtalet AKAP-KR, som gäller från och med 2023, innebär tillsammans med en hög inflation under 2022 och 2024, kraftigt ökade pensionskostnader.

Pensionsprognos 2024-2026 mnkr

	2024	2025	2026
Skuldförändring under året	61	-4	-12
avgiftsbestämd ålderspension	127	125	130
Pensionsutbetalningar	75	76	76
S:a verksamhetskostnad	264	197	194
Finansiell skuldökning	27	11	8
S:a totalt	291	209	202

2.4 Känslighetsanalys

Budgeten för 2024-2026 bygger på några antaganden om utveckling av löner, priser och räntor. De största riskerna ligger i att konjunkturen sjunker och att utvecklingen på arbetsmarknaden blir sämre. Nedan görs en känslighetsanalys som visar hur olika faktorer påverkar kommunens ekonomi 2023.

Förändring mnkr	2024
Priser/löner 1 procent	37 mnkr
Räntor 1 procent	11 mnkr
Skatteintäkter 1 procent	21 mnkr
Utdebitering 10 öre	9 mnkr

3. Sammanfattning målavstämning

Avstämning finansiella mål	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026
Årets resultat bör uppgå till 2 % av skatter och generella statsbidrag.	●	■	■	●	●
Kassalikviditeten bör vara minst 50 %.	●	●	●	●	●
Soliditeten, inklusive kommunens hela pensionsåtagande, ska i genomsnitt förbättras med 1 % årligen under mandatperioden	●	■	■	■	●
Årets investeringar exkl. VA och renhållning ska maximalt uppgå till 7 % av skatter och generella statsbidrag.	■	■	■	■	■

För att god ekonomisk hushållning ska anses vara uppnådd ska tre av fyra finansiella mål vara uppfyllda samt att minst hälften av inriktningsmålen uppnås. I budget 2024 uppnås endast ett av fyra finansiella mål. Med denna målanalys görs bedömningen att verksam-

heten, ur ett finansiellt perspektiv, inte kommer att bedrivas med god ekonomisk hushållning under det året. Detsamma gäller för 2025 där två mål uppnås. I planen för 2026 uppnås tre mål vilket innebär att god ekonomisk hushållning kan anses vara uppnådd i slutet av perioden.

RESULTAT- KASSAFLÖDES- OCH BALANSBUDGET 2024-2026

Resultatbudget, mnkr	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026
Verksamhetens nettodriftskostnader	-2 366	-2 496	-2 836	-2 854	-2 940
Avskrivningar	-117	-114	-126	-128	-131
Verksamhetens nettokostnader	-2 638	-2 838	-2 962	-2 983	-3 071
Skatteintäkter	2 009	2 045	2 139	2 241	2 345
Generella statsbidrag och utjämning	810	823	878	881	893
Verksamhetens resultat	182	30	54	139	167
Finansiella intäkter	9	6	4	4	4
Finansiella kostnader	-11	-31	-57	-49	-53
Resultat före extraordinära poster	180	5	1	94	118
Extraordinära poster	0	0	0	0	0
Årets resultat	180	5	1	94	118

Kassaflödesbudget, mnkr	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat	180	5	1	94	118
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster	123	179	231	137	128
S:a medel från verk. före förändr av rörelsekap	303	184	233	231	247
FÖRÄNDRING RÖRELSEKAPITAL					
Ökning/minskning förråd	-2				
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	-76				
Ökning/minskning kortfristiga skulder	-8				
S:a medel från den löpande verksamheten	217	184	233	231	247
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investering i materiella anl.tillg.	-513	-486	-420	-527	-413
Försäljning av materiella anl.tillg.	-3				
Investering i finansiella anl.tillg.	0	0	0	0	0
Försäljning av finansiella anl.tillg.	0				
Anläggnings- och investeringsbidrag	11				
S:a medel från investeringsverksamhet	-505	-486	-420	-527	-413
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Nyupptagna lån	130	400	250	300	200
Amortering av skuld	0				
Ökning av långfristiga fordringar	0				
Minskning av långfristiga fordringar	0				
S:a medel från finansieringsverksam.	130	400	250	300	200
Årets kassaflöde	-158	98	63	4	34

Balansbudget, mnkr	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026
Anläggningstillgångar	2 971	3 343	3 636	4 035	4 317
Omsättningstillgångar	475	576	639	643	677
S:a tillgångar	3 447	3 919	4 275	4 678	4 994
Ingående eget kapital	1 634	1 814	1 819	1 820	1 914
Årets resultat	180	5	1	94	118
S:a eget kapital	1 814	1 819	1 820	1 914	2 032
Avsättningar, pensioner	231	308	413	422	420
Övriga avsättningar	12	0	0	0	0
S:a avsättningar	243	308	413	422	420
Långfristiga lån	570	970	1 220	1 520	1 720
Övriga långfristiga skulder	174	168	168	168	168
Kortfristiga skulder	646	654	654	654	654
S:a skulder	1 390	1 792	2 042	2 342	2 542
Ansvarsförbindelse, pensionsskuld	730	743	757	729	695

Kassaflödes- och balansbudgeten för 2023 är justerad efter ingående värden från bokslut 2022.

Kommunfullmäktiges beslut

2023-06-21, § 105

1. Kommunfullmäktige fastställer utdebiteringen under 2024 till 22:21 per skattekrona. Nivån är oförändrad jämfört med 2023.
2. Kommunfullmäktige fastställer vision, övergripande inriktningsmål, förväntade resultat och finansiella mål enligt upprättat förslag.
3. Kommunfullmäktige fastställer riktlinjer för god ekonomisk hushållning enligt upprättat förslag på sidan 10.
4. Kommunfullmäktige fastställer nämndernas tillskott av skattemedel, investerings- och exploateringsplan och övriga direktiv i enlighet med kommunstyrelsens förslag till mål- och resursplan 2024-2026.
5. För budgettäckning av löneavtal 2023 och 2024 avsätts sammanlagt 140 mnkr till kommunstyrelsens förfogande.
6. Anslagbindningsnivå för driftbudgeten är nämnd. Anslagsredovisning för uppföljning på nämndnivå sker enligt kommunstyrelsens anvisningar.
7. Anslagbindningen för investerings- och exploateringsplanen är på projektnivå.
8. Framställningar till kommunstyrelsen om anslag eller bidrag i budget för år 2024, för vilka inte uppförts medel i budgetförslaget, eller vilka inte behandlas i särskild ordning, ska inte föranleda vidare åtgärder.
9. Långfristig upplåning kan ske inom fastställd låneram på 1 220 mnkr för 2024 utifrån gällande finanspolicy och inom ramen för av kommunstyrelsen fastställda riktlinjer och befogenheter inom finansverksamheten.

Barn- och utbildningsnämnd

1. Verksamhetsbeskrivning

Barn- och utbildningsnämndens ansvar framgår av reglemente fastställt av kommunfullmäktige och utgår från skollagen. Verksamheten omfattar förskola, öppen förskola, pedagogisk omsorg, förskoleklass, grundskola, grundsärskola och fritidshem.

Det finns i kommunens regi 26 förskolor, öppna förskolan Sirius, en förskola som är öppet dygnet runt och 2 dagbarnvårdare. Det finns 17 kommunala grundskolor (varav 2 även har grundsärskola) och vid alla F-6 skolor finns det fritidshem. Det finns två fristående aktörer inom grundskolan, fem fristående förskolor samt två aktörer för enskild pedagogisk omsorg.

Barn- och utbildningsnämndens ansvarsområde omfattar även tillsynsuppdraget för fristående förskolor och enskild pedagogisk omsorg. Tillsynsuppdraget styrs via skollagen. Kommunen ska följa upp fristående förskolor och enskild pedagogisk omsorg för att tillse att dessa verksamheter har god kvalitet och arbetar utifrån gällande styrdokument.

Arbetet inom barn- och utbildningsförvaltningen präglas av att alla i organisationen tar gemensamt ansvar för att se till att alla barn och elever som finns i verksamheterna erbjuds så goda förutsättningar som möjligt att nå behörighet till ett gymnasieprogram. För att lyckas med detta arbetar organisationen målmedvetet och systematiskt och har kvalitet och måluppfyllelse i fokus.

Nyckeltalen nedan redovisas utifrån antalet placeringar för barn och elever. Inom förskola, pedagogisk omsorg samt fritidshem beräknas dessa utifrån nyttjandegraden. Nyttjandegraden avser den andel av barn och elever boende i Vänersborg som nyttjar denna verksamhetsform.

Antal placeringar för barn och elever är beräknat som ett genomsnitt för året utifrån befolkningsprognoser framtagna av kommun-

styrelseförvaltningen och uppgifter från kommuninvånarregistret, framtagna 2022-12-31. Antalet placeringar är svåra att prognostisera utifrån ett ständigt flöde gällande in- och utflyttningar av barn och elever.

Nyckeltal

Antal barn och elever	MRP 2024	MRP 2023	Bokslut 2022
Förskola och pedagogisk omsorg			
Totalt antal placeringar 1-5 år	2 186	2 167	2 131
varav andel i enskild regi %	13	13	13
Nyttjandegrad %	93	92	91
Fritidshem och pedagogisk omsorg			
Totalt antal placeringar barn 6-13 år	1 746	1 667	1 763
varav andel i enskild regi %	14	15	14
Nyttjandegrad %	52	49	51
Grundskola F-9			
Totalt antal elever	4 869	4 944	4 912
varav andel i enskild regi %	13	12	12
varav Grundsärskola	76	64	66

Antalet barn och elever i ovanstående tabell avser totalt antal placeringar per verksamhet.

2. Förväntade resultat

Nämndens förväntade resultat ska bidra till att kommunens inriktningsmål uppnås.

Inriktningsmål: Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier
Förväntade resultat:

- Andelen barn inskrivna i förskolan ökar
- Andelen elever i årskurs 9 som har behörighet till yrkesprogram ökar
- Andelen barn och elever som upplever trygghet i lärmiljön ökar

Inriktningsmål: Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv
Förväntade resultat:

- Hållbart medarbetarengagemang ökar
- Sjukfrånvaron hos våra medarbetare minskar

Utöver detta har barn- och utbildningsnämnden fastställt egna kompletterande förväntade resultat.

Barn- och utbildningsnämnd

3. Ekonomiska resurser

3.1 Driftbudget

Anvisad budgettram

I anvisningarna fastställdes barn- och utbildningsnämndens budgettram 2024 till 955 856 tkr. Jämfört med budget 2023 gjordes följande justeringar: Inflationskompensationen ökade ramen med 5 136 tkr. För höjda hyreskostnader (till följd av fastighetsunderhåll) tillfördes 536 tkr. Budget om 3 819 tkr, för del av hyra avseende idrottshallar, överfördes till kultur- och fritidsnämnden.

Från samhällsbyggnadsnämnden omfördelades 132 tkr för hyra av skolkök. För ökade kostnader för Holmängenskolan tillfördes 2 700 tkr. Ramen minskades med 146 tkr då de generella statsbidragen i statsbidragspåsen justeras ned med motsvarande summa.

Barn- och utbildningsnämndens förslag

Barn- och utbildningsnämndens budgetförslag ligger inom ram. Nämnden beskriver åtgärder med konsekvenser i särskild skrivelse.

Flera nya och utökade statliga uppdrag har tillkommit som kräver stora insatser och resurser samtidigt som antalet elever inom grundskolan ökar. De nya och utökade statliga uppdragen beräknas kosta cirka 6,9 mnkr. Kostnaden för volymökningen i grundskolan beräknas till 4,5 mnkr.

Vid de gemensamma presidieöverläggningarna lyftes ökade lokalkostnader avseende Holmängenskolan samt Norra skolan. I budgetramen erhöles en utökade budgettram för Holmängenskolan om 2,7 mnkr. Då uppsägningen av förhyrningen av fastigheten Oxeln 7 (Norra skolan) inte är beslutad innebär detta en ökad lokalkostnad om 1,7 mnkr för 2024.

Förslag på åtgärder för att täcka ovan beskrivna ökade kostnader om 13,1 mnkr är att avveckla Lanternan - omsorg under tid då förskola och fritidshem inte erbjuds (3,4 mnkr),

säga upp avtalet för Kultur- Utveckling- Lärande (KUL) (1,8 mnkr) samt lägre personaltäthet (7,9 mnkr)

Kommunfullmäktiges beslut

Barn- och utbildningsnämnden budgettram 2024 utökas med sammanlagt 10 864 tkr. Från kommunstyrelsen omfördelas 100 tkr till finansiering för del av Kommunals huvudskyddsombud. Nämnden tillförs 5 814 tkr för höjt personalomkostnadspålägg och 4 950 tkr för höjd internränta.

Kommunfullmäktige fastställer barn- och utbildningsnämndens budgettram 2024 till 966 719 tkr.

Resultaträkning, mnkr

Resultaträkning mnkr	Budget 2024	Budget 2023	Bokslut 2022
Statsbidrag	79,7	81,0	97,7
Övriga intäkter	38,4	38,0	39,4
Summa intäkter	118,1	119,0	137,1
Personalkostnader	663,0	661,2	636,7
Omkostnader	416,3	404,1	386,3
Ränta och avskrivningar	5,5	5,0	4,1
Summa kostnader	1 084,8	1 070,3	1 027,1
Nettokostnader	966,7	951,3	890,0

Anslagsredovisningsnivå, mnkr

Anslagsredovisningsnivå mnkr	Netto 2024	Intäkt 2024	Kostnad 2024
Nämnd/nämndsadm.	5,9	0,0	5,9
Barnomsorg	295,5	38,9	334,4
Grundskola/särskola	665,3	79,2	744,5
Summa	966,7	118,1	1 084,8

Barn- och utbildningsnämnden

3.2 Investeringsbudget

Inventarier

Investeringar avseende inventarier avser främst arbetsmiljöåtgärder och inköp av möbler och inventarier till nya lokaler.

Fastighetsinvesteringar

Beslut om fastighetsinvesteringar 2024-2026 genererar hyresökningar. Barn- och utbildningsnämnden har fått utökad budgetram för hyresökningar inför 2024.

Budgetramen förutsätter att barn- och utbildningsnämnden säger upp förhyrningen av fastigheten Oxeln 7 (Norra skolan). Kommande års hyresökningar 2025-2026 ryms inte inom nuvarande budgetram.

Byggnadsnämnd

1. Verksamhetsbeskrivning

Byggnadsnämnden beslutar om tillstånd att bygga och riva, tillstånd till större markarbeten samt förhandsbesked om möjligheten att få bygglov. Nämnden ansvarar för dispensprövningar, tillsyn av strandskyddet, den kommunala lantmäteriverksamheten, mätning, kartframställning och utveckling av geodata.

Byggnadsnämnden ansvarar också för detaljplanering och områdesbestämmelser. Den översiktliga fysiska planeringen fullgörs delvis av miljö- och byggnadsförvaltningen på uppdrag av kommunstyrelsen. Byggnadsnämnden ska vidare ta de initiativ som behövs beträffande planläggning och fastighetsbildning, samt vara vägledande i frågor om byggande.

Nyckeltal

	MRP 2024	MRP 2023	Bokslut 2022
Bygglov			
Handläggningstid	5 veckor	5 veckor	5 veckor

2. Förväntade resultat

Nämndens förväntade resultat ska bidra till att kommunens inriktningsmål uppnås.

Inriktningsmål: Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv

Förväntade resultat:

- Andelen invånare som tycker att de aktivt kan delta i arbetet med utveckling av kommunen ska öka
- Kommunens planberedskap för nya bostäder ska öka

Inriktningsmål: Vänersborg är en ekologisk hållbar kommun med minskad klimatpåverkan

Förväntade resultat:

- Befolkningen bosatta i kollektivtrafiknära läge ska öka

Inriktningsmål: Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag

Förväntade resultat:

- Genomsnittlig handläggningstid för bygglov (enligt PBL) ska minska
- Nöjd kund-index (INSIKT) för nämndens myndighetsområde ska uppgå till minst riksnittet.

Inriktningsmål: Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv

Förväntade resultat:

- Hållbart medarbetarengagemang ska uppgå till minst 80

3. Ekonomiska resurser

3.1 Driftbudget

Anvisad budgetram

I anvisningarna fastställdes byggnadsnämndens budgetram 2024 till 19 561 tkr. Inflationssuppräkningen minskade ramen med 123 tkr.

Byggnadsnämndens föreslag

Byggnadsnämndens budgetförslag ligger inom ram. Nämnden beskriver åtgärder och konsekvenser i särskild skrivelse.

Nämnden föreslår i, särskilt ärende, justering av plan- och bygglovstaxan att gälla från och med 2023-07-01.

Byggnadsnämnd

Kommunfullmäktiges beslut

Byggnadsnämndens budgetram 2024 utökas med sammanlagt 306 tkr. Nämnden tillförs 218 tkr för höjt personalomkostnadspålägg och 88 tkr för höjd internränta.

Kommunfullmäktige fastställer byggnadsnämndens budgetram 2024 till 19 867 tkr.

Resultaträkning, mnkr

Resultaträkning mnkr	Budget 2024	Budget 2023	Bokslut 2022
Statsbidrag	0,0	0,1	0,2
Övriga intäkter	13,7	13,5	13,7
Summa intäkter	13,7	13,6	13,9
Personalkostnader	27,0	26,9	25,1
Omkostnader	6,1	6,0	6,8
Avskrivningar/internränta	0,5	0,4	0,5
Summa kostnader	33,6	33,3	32,4
Nettokostnader	19,9	19,7	18,5

3.2 Investeringsbudget

Byggnadsnämndens investeringar avser inventarier och finansieras inom ram.

Kommunfullmäktige

1. Verksamhetsbeskrivning

Kommunfullmäktige har 51 ledamöter och är kommunens beslutande organ. Fullmäktige fastställer budget och övriga övergripande program för den kommunala verksamheten och beslutar även i övriga ärenden av större vikt.

Under kommunfullmäktige finns valberedningen som förbereder fullmäktiges val. Där finns också demokratiberedningen som arbetar med former för medborgarnas delaktighet, utvecklar det politiska ledarskapet och förnyelse av den kommunala demokratin.

2. Ekonomiska resurser

Anvisad budgetram

I anvisningarna fastställdes kommunfullmäktiges budgetram 2024 till 2 542 tkr. Inflationsuppräkningsramen tillförde ramen 13 tkr.

Kommunfullmäktiges budgetram fastställs till 2 542 tkr i budget 2024.

Resultaträkning, mnkr

Resultaträkning Mnkr	Budget 2024	Budget 2023	Bokslut 2022
Personalkostnader	1,8	1,8	1,4
Omkostnader	0,7	0,7	0,8
Summa kostnader	2,5	2,5	2,2
Nettokostnader	2,5	2,5	2,2

Mandatfördelning under perioderna:	2011/2014	2015/2018	2019/2022	2023/2026
Socialdemokraterna	12	14	14	15
Sverigedemokraterna	2	6	9	10
Moderaterna	13	10	9	9
Vänsterpartiet	8	6	5	4
Centerpartiet	3	4	4	4
Kristdemokraterna	2	2	3	3
Medborgarpartiet	2	2	2	3
Liberalerna	5	3	3	2
Miljöpartiet de gröna	4	4	2	1
TOTALT	51	51	51	51

Kommunstyrelsen

1. Verksamhetsbeskrivning

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan med ansvar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning. Kommunstyrelsen leder, planerar och samordnar kommunens ekonomi och verksamheter. Kommunstyrelsen ansvarar för kommunens mark- och bostadspolitik, energiplanering, kollektivtrafik samt kontakter med näringslivet. Inom kommunstyrelsen verkar ett arbetsutskott, ett personal- och förhandlingsutskott och ett konsumentutskott.

Kommunstyrelsen ansvarar för gymnasie- och vuxenutbildningsfrågor och ger bidrag till Kunskapsförbundet Väst. Kommunstyrelsen ansvarar också för räddningstjänsten och ger bidrag till Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (NÄRF).

Kommunstyrelsen biträds av kommundirektör med underställda kontor och avdelningar.

2. Förväntade resultat

Kommunstyrelsens förväntade resultat ska bidra till att kommunens alla fem inriktningsmål uppnås.

Inriktningsmål: I Vänersborgs kommun ska det finnas mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv.

Förväntade resultat: Andelen med egenförsörjning skall öka. Invånarnas möjlighet till delaktighet ska öka. Den sociala hållbarheten ska öka

Inriktningsmål: Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier

Förväntade resultat: Andelen gymnasieelever med examen inom 4 år ska öka

Inriktningsmål: Vänersborgs kommun är en ekologisk hållbar kommun med minskad klimatpåverkan

Förväntade resultat: Andelen invånare som är nöjda med kommunens information för att minska personlig miljö- och klimatpåverkan ska öka

Inriktningsmål: Vänersborgskommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag

Förväntade resultat: Växtkraften i våra företag ska öka. Nöjd-kund-index (INSIKT) ska öka. Invånarnas och företagens omdöme om hur kommunens service och bemötande är ska öka.

Inriktningsmål: Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv

Förväntade resultat: sjukfrånvaron ska minska. Attraktiviteten som arbetsgivare ska öka

3. Ekonomiska resurser

3.1 Driftbudget

Anvisad budgetram

I anvisningarna fastställdes kommunstyrelsens budgetram 2024 till 447 540 tkr. Jämfört med budget 2023 gjordes följande justeringar: Inflationskompensationen ökade ramen med 6 105 tkr. Ramen utökades med 682 tkr för utökade verksamheter som följer av statens justeringar i de generella statsbidragen/statsbidragspåsen. Då kommunstyrelsen ingått partnerskap med brottsofferjouren (IOP) från 2023 utökades ramen med 35 tkr och 45 tkr omfördelades från socialnämndens budget.

Kommunstyrelsen

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunstyrelseförvaltningen har upprättat budget inom ram, men påvisar ökade pensionskostnader för kommunalförbunden Kunskapsförbundet Väst (KfV) och Räddningstjänstförbundet (NÄRF) och ökade kostnader för avtalsbundna och övriga verksamheter till följd av den höga inflationen. Inom IT beskrivs behov av resurser för ökad IT-säkerhet.

Förvaltningen kommer att arbeta vidare med konsekvensanalyser och åtgärder för ramanpassning och avser återkomma med vissa förslag om budgetregleringar mellan nämnder utifrån pågående förändringsarbete inom förvaltningarna.

I enlighet med tidigare beslut öronmärks 3 000 tkr av kommunstyrelsens förfogandeanslag till socialt förebyggande och trygghetskapande insatser, kopplade till kommunens inriktningsmål, målen om jämställda och jämlika förutsättningar samt fullföljda studier. Till Leva-projektet, som fortgår även under 2024, avsätts 50 tkr, till Grön tillväxt Fyrbodalen avsätts 200 tkr och till Tillgänglighetsdatabas 180 tkr. Därefter återstår 4 464 tkr av kommunstyrelsens förfogandeanslag. Dessutom tillkommer kostnader för fastigheten Krickan.

Kommunstyrelsens budgetram 2024 utökas med sammanlagt 539 tkr. Nämnden tillförs 707 tkr för höjt personalomkostnadspålägg och 232 tkr för höjd internränta. Budgeten för Kommunals huvudskyddsombud omfördelas till barn- och utbildningsnämnden (100 tkr), samhällsbyggnadsnämnden (100 tkr) och socialnämnden (200 tkr).

Kommunfullmäktige fastställer kommunstyrelsens budgetram 2024 till 448 078 tkr.

Resultaträkning, mnkr

Resultaträkning mnkr	Budget 2024	Budget 2023	Bokslut 2022
Statsbidrag	5,3	2,6	7,4
Övriga intäkter	59,3	64,2	64,6
Summa intäkter	64,6	66,8	72,0
Personalkostnader	87,0	86,3	79,1
Omkostnader	422,5	418,2	389,3
Avskrivning/internränta	3,1	3,1	2,2
Summa kostnader	512,7	507,7	470,6
Nettokostnader	448,1	440,9	398,6

Anslagsredovisning, mnkr

Anslagsredovisning mnkr	Netto 2024	Intäkt 2024	Kostnad 2024
Styrelse	21,2	0,0	21,3
Kommunledning	127,7	59,3	187,0
Räddningstjänst/Säkerhet	43,2	4,3	47,5
Gymnasieverksamhet	215,0	0,5	215,5
Vuxenutbildning	40,9	0,5	41,4
Summa	448,1	64,6	512,7

3.2 Investeringsbudget

Inventarier

För IT/datanät budgeteras 5 000 tkr år 2023. För åren 2024 och 2025 budgeteras 2 000 tkr per år, vilket är en ökning jämfört med MRP 2022–2024 med 1 mnkr år 2024. Ökningen beror på ett större behov av investeringar avseende IT-information/IT-säkerhet.

Hemsidan, liksom intranätet, behöver uppgraderas vart fjärde år. För detta budgeteras 500 tkr 2023 och 2025. Till inventarier budgeteras 600 tkr.

Driftkostnaderna, som följer av investeringarna, finansieras inom respektive verksamhets budgetram.

Kultur- och fritidsnämnden

1. Verksamhetsbeskrivning

Kultur- och fritidsnämndens verksamhetsområden framgår av reglemente fastställt av kommunfullmäktige. Det omfattar barn- och ungdomskultur, bidrag, stöd och stimulans till föreningar, studieförbund och övriga organisationer inom nämndens verksamhetsområde. Vidare ingår verksamheterna folkbibliotek, fornvård, fritidsgårdsverksamhet, huvudmannaskap för Vänersborgs museum, idrotts- och fritidsanläggningar, konsthall, konstnärlig gestaltning i offentlig miljö, musik- och kulturskola, stipendier och priser inom nämndens områden samt öppna offentliga arrangemang.

Nämnden har fattat beslut om att samtlig verksamhet ska ha särskilt fokus på att nå underrepresenterade grupper och att aktiviteter och utbud ska ha geografisk spridning i kommunen.

Nyckeltal

Bibliotek	MRP 2024	MRP 2023	Bokslut 2022
Bibliotek			
- antal utlånade media	150 000	150 000	103 850
- antal besök samtliga bibliotek	150 000	-	54 133

Nyckeltal för antal besök samtliga bibliotek är nytt för MRP 2024 varför värde för MRP 2023 ej anges

Musik- och kulturskola	MRP 2024	MRP 2023	Bokslut 2022
Andel deltagare 6-19 år i %*	15	14	13 **
- varav flickor i %	65	60	70
- varav pojkar i %	35	40	30

* avser andel deltagare av total åldersgrupp 6-19 år i kommunen

** avser 2021, eftersläpning pga publicering

Öppen ungdomsverksamhet	MRP 2024	MRP 2023	Bokslut 2022
Besökare ungdokumentation Timjan	5 000	-	3 319
Besökare fritidsgårdar	25 000	30 000	15 467

Nyckeltal för antal besökare ungdokumentation Timjan är nytt för MRP 2024 varför värde för MRP 2023 ej anges

2. Förväntade resultat

Nämndens förväntade resultat ska bidra till att kommunens inriktningsmål uppnås.

Inriktningsmål: Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv.

Förväntade resultat: Könsfördelningen bland kultur- och fritidsnämndens verksamheter ska vara jämn.

Inriktningsmål: Vänersborg är en ekologisk hållbar kommun med minskad klimatpåverkan.

Förväntade resultat: Öka antalet utlån (bibliotek och fritidsbanken) för att inspirera till mer hållbar och cirkulär konsumtion.

Inriktningsmål: Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag.

Förväntade resultat: Besökare och deltagare anser att verksamheten möter deras behov utifrån kvalitet, service och bemötande.

Inriktningsmål: Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv

Förväntade resultat: Hållbart medarbetarengagemang ska uppgå till minst 77.

3. Ekonomiska resurser

3.1 Driftbudget

Anvisad budgetram

I anvisningarna fastställdes kultur- och fritidsnämndens budgetram 2024 till 133 740 tkr. Jämfört med budget 2023 gjordes följande justeringar: Inflationskompensationen ökade ramen med 1 165 tkr. För höjda hyreskostnader (till följd av fastighetsunderhåll) tillfördes 217 tkr. Nämndens budgetram utökades med 400 tkr i utökat bidrag till Västra Götalandsregionen för kommunens samlingar. För övertagande av idrottshallar från barn- och utbildningsnämnden tillfördes nämnden 3 819 tkr.

Kultur- och fritidsnämnden

Kultur- och fritidsnämndens förslag:
Kultur- och fritidsnämndens budgetförslag ligger inom ram. Nämnden beskriver åtgärder och konsekvenser i särskild skrivelse.

Kultur- och fritidsnämnden beräknar att budgetbehovet överstiger ramen med 4 000 tkr. Under perioden 2025-2026 beräknas behovet utöver tilldelad ram stiga med ytterligare 3 000 tkr, vilket innebär att det behöver göras åtgärder om sammanlagt 7 000 tkr under hela planperioden.

Kostnader utöver ram i budget 2024 är t.ex. ökade kostnader i samband med övertagande av idrottshallar från barn- och utbildningsnämnden. Minskade intäkter för uthyrning av anläggningar. Höjda hyror för kulturlokaler och ökade elkostnader samt behov av verksamhetsmedel för ökad flexibilitet och möjlighet till omdisponering.

Kommunfullmäktiges beslut

Kultur- och fritidsnämndens budgetram 2024 utökas med sammanlagt 2 304 tkr. För driftkostnader som följer av investering i konstnärlig gestaltning tillförs 50 tkr. Nämnden tillförs 518 tkr för höjt personalomkostnads-pålägg och 1 736 tkr för höjd internränta.

Kommunfullmäktige fastställer kultur- och fritidsnämndens budgetram 2024 till 136 043 tkr.

Resultaträkning, mnkr

Resultaträkning mnkr	Budget 2024	Budget 2023	Bokslut 2022
Statsbidrag	1,3	1,3	4,4
Övriga intäkter	14,8	14,6	16,0
Summa intäkter	16,1	15,9	20,5
Personalkostnader	60,1	59,6	56,6
Omkostnader	89,9	82,3	81,1
Avskrivning/Internränta	2,2	2,1	1,4
Summa kostnader	152,2	144,0	139,2
Nettokostnader	136,0	128,1	118,7

Anslagsredovisningsnivå, mnkr

Anslagsredovisningsnivå mnkr	Netto 2024	Intäkt 2024	Kostnad 2024
Nämnd och administration	7,5	0,5	8,0
Kultur	59,9	6,5	66,4
Fritid	68,6	9,1	77,7
Summa	136,0	16,1	152,2

3.2 Investeringsbudget

Investeringar avser inventarier, maskiner och verksamhetsanpassningar.

Investeringsbudget för konstnärlig gestaltning ska enligt fastställda riktlinjer uppgå till 1% av budget för fastighetsinvesteringar exklusive underhåll per år.

Fastighetsinvesteringar

Planerade fastighetsinvesteringar avser ny läktare Hallevi IP, byte av konstgräs Vänersvallen nord, diverse säkerhetsåtgärder samt nedfart för i- och urlastning Fyrkanten samt projektering av åtgärder idrotts huset B-paviljong (underhållsåtgärder omklädningsrum mm). I Arena Vänersborg kommer taket att underhållas och belysningen att verksamhetsanpassning.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

1. Verksamhetsbeskrivning

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har kommunens uppdrag att arbeta för efterlevnad av de lagar och förordningar som rör miljö- och hälsoskydd, avlopp, livsmedel, tobak, strålskydd, animaliska biprodukter och naturvård.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens insatser styrs till stor del av inkommande ärenden såsom anmälningar, klagomål, ansökningar och remisser. I nämndens verksamhet ingår också deltagande i utvecklingsarbete och framtagande av översikt- och detaljplaner, program och andra övergripande dokument. Nämnden driver och deltar i olika projekt som ofta är förvaltningsöverskridande.

2. Förväntade resultat

Nämndens förväntade resultat ska bidra till att kommunens inriktningsmål uppnås.

Inriktningsmål: Vänersborg är en ekologisk hållbar kommun med minskad klimatpåverkan

Förväntade resultat:

- Andelen genomförd förhandsdebiterad tillsyn inom miljöskydd ska öka med mål om att uppnå 100 procent
- Utförd egeninitierad tillsyn av prioriterade förorenade markområden ska öka

Inriktningsmål: Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag

Förväntade resultat:

- Tillståndssökande av enskilda avlopp som är nöjda med förvaltningens service ska öka
- Nöjd kund-index (INSIKT) för nämndens myndighetsområden ska uppgå till minst riksnittet

Inriktningsmål: Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv

Förväntade resultat:

- Hållbart medarbetarengagemang ska uppgå till minst 86

3. Ekonomiska resurser

Anvisad budgetram

I anvisningarna fastställdes miljö- och hälsoskyddsnämndens budgetram 2024 till 11 013 tkr. Inflationsuppräknigen minskade ramen med 37 tkr.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens förslag:

Miljö- och hälsoskyddsnämndens budgetförslag ligger inom ram. Nämnden beskriver åtgärder och konsekvenser i särskild skrivelse.

Nämnden kommer att besluta om indexjustering av timtaxan, från 1 januari 2024, i särskilt ärende

Kommunfullmäktiges beslut:

Miljö- och hälsoskyddsnämndens budgetram 2024 utökas med sammanlagt 148 tkr. Nämnden tillförs 107 tkr för höjt personalomkostnadspålägg och 41 tkr för höjd internränta.

Kommunfullmäktige fastställer miljö- och hälsoskyddsnämndens budgetram 2024 till 11 160 tkr.

Resultaträkning, mnkr

Resultaträkning Mnkr	Budget 2024	Budget 2023	Bokslut 2022
Statsbidrag	0,0	0,0	0,1
Övriga intäkter	5,3	5,1	4,4
Summa intäkter	5,3	5,1	4,5
Personalkostnader	13,5	13,3	11,8
Omkostnader	2,9	2,8	3,0
Avskrivningar/internränta	0,1	0,1	0,1
Summa kostnader	16,5	16,2	14,9
Nettokostnader	11,2	11,1	10,4

Revision och Valnämnd

Revisionen

1. Verksamhetsbeskrivning

Kommunens revisorer ska enligt kommunallagen granska kommunstyrelsens och övriga nämnders verksamhet. Revisorerna ska pröva om verksamheten utövas på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. De ska granska om räkenskaperna är rättvisande och om nämndernas kontroll är tillräcklig. Revisorerna har i uppgift att följa om kommunstyrelsens och nämnders beslut överensstämmer med för verksamheten gällande bestämmelser.

2. Ekonomiska resurser

Anvisad budgetram

I anvisningarna fastställdes revisionens budgetram 2024 till 1 561 tkr. Inflationkompensationen ökade ramen med 17 tkr.

Kommunfullmäktiges beslut

Revisionens budgetram utökas med 100 tkr, utifrån beredning och förslag från kommunfullmäktiges presidium.

Kommunfullmäktige fastställer revisionens budgetram 2024 till 1 661 tkr.

Resultaträkning revisionen, mnkr

Resultaträkning Mnkr	Budget 2024	Budget 2023	Bokslut 2022
Personalkostnader	0,5	0,5	0,5
Omkostnader	1,1	1,0	1,0
Summa kostnader	1,6	1,5	1,5
Nettokostnader	1,6	1,5	1,5

Valnämnden

1. Verksamhetsbeskrivning

Valnämnden har tre ledamöter och tre ersättare. Nämnden ansvarar för genomförandet av allmänna val.

2. Ekonomiska resurser

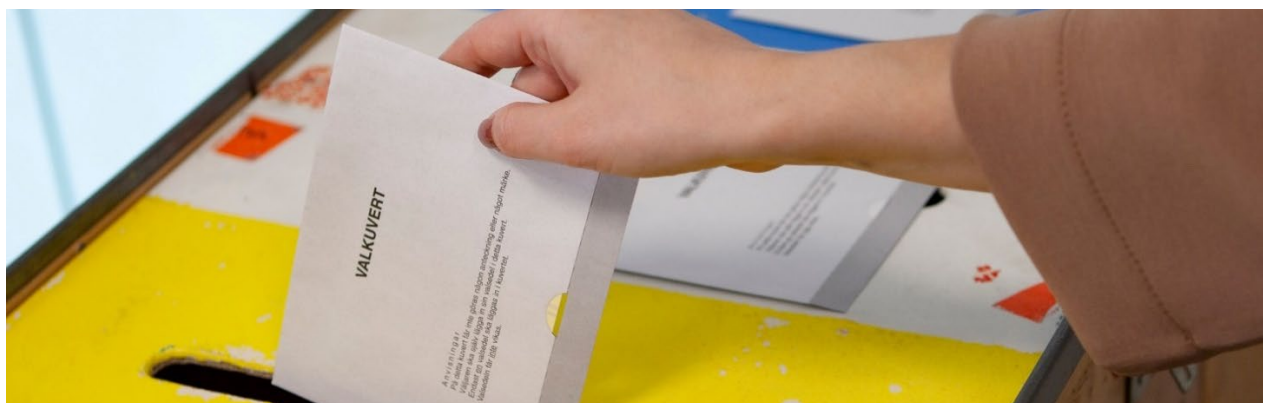
Anvisad budgetram

I anvisningarna fastställdes valnämndens budgetram 2024 till 2 210 tkr. Då det är val till EU-parlamentet under 2024 tillfördes nämnden ett tillfälligt anslag om 1 500 tkr. Inflationkompensationen ökade ramen med 10 tkr.

Kommunfullmäktige fastställer valnämndens budgetram 2024 till 2 210 tkr.

Resultaträkning valnämnden, mnkr

Resultaträkning Mnkr	Budget 2024	Budget 2023	Bokslut 2022
Statsbidrag	0,0	0,0	1,1
Summa intäkter	0,0	0,0	1,1
Personalkostnader	1,6	0,1	2,5
Omkostnader	0,6	0,6	0,7
Summa kostnader	2,2	0,7	3,2
Nettokostnader	2,2	0,7	2,1

Samhällsbyggnadsnämnden

1. Verksamhetsbeskrivning

Samhällsbyggnadsnämnden är kommunens tekniska förvaltning och består av gatuenhet, fastighet och serviceenhet, enhet för projektering och utförande av anläggningsarbeten, va-verk samt renhållningsverk. Förutom detta finns intern service, måltidsproduktion till skolor, förskolor och socialförvaltningens boenden. Vidare handhas lokalvård, tryckeri, verksamhetsvaktmästeri, reception, konferensservice och bilpool.

Nyckeltal

Nyckeltal	MRP 2024	MRP 2023	Bokslut 2022
Fastigheter och lokaler			
Totalt fastighetsbestånd, yta kvm	243 071	233 641	232 466
Outhyrda kvm, andel (%)	2,6	2,7	3,3
Totalt fastighetsunderhåll, kr/kvm	176	180	186*
Gator och utemiljö			
Gatuunderhåll, kr/km	82 035	81 713	79 875
Kost och service			
Måltider antal 1000-tal portioner/år	1 400	1 350	1 441
Städyta 1000 kvm/dag	190	180	180
Vatten och avfall			
Odebiterat renvatten, andel (%)	20	20	20
Insamlat kommunalt avfall, kg/inv.	160	166	174

* Felaktig uppgift från bokslut 2022 har korrigerats och därför avviker uppgiften om fastighetsunderhåll från årsredovisningen

2. Förväntade resultat

Nämndens förväntade resultat ska bidra till att kommunens inriktningsmål uppnås.

Inriktningsmål: Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv

Förväntade resultat:

- Resultatet i mätningen "Andelen invånare som känner sig trygga utomhus i området där de bor när det är mörkt ute" ska vara bland de 25 procent bästa i SCB:s medborgarundersökning
- Resultatet i mätningen "Andelen invånare som tycker att kommunen har ett bra utbud av allmänna träningsplatser utomhus" ska vara bland de 25 procent bästa i SCB:s medborgarundersökning

Inriktningsmål: Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier
Förväntade resultat:

- Fler barn upplever att skolvägen är trygg jämfört med föregående år
- Fler högstadie- och gymnasieelever besöker skolrestaurangen

Inriktningsmål: Vänersborg är en ekologisk hållbar kommun med minskad klimatpåverkan

Förväntade resultat:

- Klimatpåverkan från samhällsbyggnadsnämndens livsmedelsinköp, mätt i koldioxidkvivalenter, ska ligga under 1,7
- Lokalernas outhyrda kvadratmeter ska minska jämfört med föregående år

Inriktningsmål: Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag

Förväntade resultat:

- Andelen gatubelysningsarmaturer (LED) ska öka med 2 % årligen och den totala energiförbrukning, kwh, ska minska

Inriktningsmål: Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv

Förväntade resultat:

- Index för hållbart medarbetarengagemang ska uppgå i nivå med rikssnitt

Samhällsbyggnadsnämnden

3. Ekonomiska resurser

3.1 Driftbudget

Anvisad budgettram

I anvisningarna fastställdes samhällsbyggnadsnämndens budgettram 2023 till 90 949 tkr. Jämfört med budget 2023 gjordes följande justeringar: Inflationskompensationen ökade ramen med 252 tkr. För höjda hyreskostnader (till följd av fastighetsunderhåll) tillfördes 47 tkr.

Gatuenheten tillfördes 200 tkr för utökad kapitalkostnad kopplad till komponentredovisningen samt 500 tkr för utökad beläggningsunderhåll. Då internräntan justerades upp 2023 utökades ramen med 1 232 tkr för Öxnereds skola. Till barn- och utbildningsnämnden omfördelades 132 tkr för hyra av skolkök.

Samhällsbyggnadsnämndens förslag:

Samhällsbyggnadsnämndens budgetförslag ligger inom ram förutom 0,5 mnkr till driftkostnader som följer av exploatering av Sanden Södra som påbörjas under 2023. Nämnden beskriver åtgärder och konsekvenser i särskild skrivelse.

Investeringsanslag föreslås enligt upprättad investeringsplan under förutsättning att samhällsbyggnadsnämnden får täckning för framtida driftkostnadskonsekvenser med hänvisning till att investeringen har näringspolitiska skäl.

Behovet av tillfälligt driftanslag för projektet Sanden Södra år 2023 tas upp parallellt i separat ärende. Nämnden begär en utökad budgettram om 1,2 mnkr för exploateringsområde Sanden Södra.

Nämnden föreslår att den årliga investeringsbudgeten för fastighetsunderhåll utökas med 8 mnkr (idag 19 mnkr per år). Motsvarande summa återfinns i dag i driftbudgeten till fastighetsunderhåll. Men som en fortsatt konsekvens av införandet av komponentredovisningen (skedde 2019) ser nämnden behov av att budgetera upp investeringsbudgeten. Det

kommer att generera ökade kapitalkostnader för samhällsbyggnadsnämnden, vilket i sin tur innebär ökade hyror för nämnderna med sammanlagt 0,5 mnkr per år. Berörda nämnder bör tillföras utökad ram för detta från och med budget 2025 och sen varje år.

Driftkostnader kopplade till investeringsprojekt inom fastighetsenheten ökar. Det avser kostnader för sanering, utredningar, detaljplaner m.m. Den minskade driftbudgeten till investeringsunderhåll kan omfördelas till att finansiera dessa kostnader.

Nämnden flaggar för att kommunen har en underhållsskuld på sina fastigheter. Nämnden påtalar vikten av att fullfölja kommunens miljöinriktning och göra kommunen mer oberoende genom att använda solenergi. Investeringar i solenergi ryms inte inom ramen för fastighetsinvesteringar. Men energiinvesteringar kan innebära besparingar i driftkostnader på sikt liksom bättre måluppfyllelse.

Kostenheten redovisade underskott 2022 om -6,3 mnkr och prognostiserar ytterligare kostnadsökningar under 2023 och 2024. Avvikelsena beror på hyreskostnader för framtida kök och prisökningar till följd av den höga inflationen. Ett antal åtgärder har tagits fram för att minska kostnaderna som innebär att Odenköket och Dalboskolans kök tar över en större del av produktionen från de mindre tillagningsköken.

Gatuenheten har ökade drift- och kapitalkostnader för exploatering, brounderhåll och beläggningsunderhåll då dessa verksamheter ökat. Nämnden beräknar ca 4,2 mnkr i ökade kapitalkostnader från och med 2024 för investeringar och exploateringar som utförts under 2023. Gatuenhetens uppdrag växer, vilket inte kommer att rymmas inom befintlig budgettram.

VA-taxan föreslås höjas med 20 % exklusive moms vad avser brukningsavgiften och 5 % exklusive moms för anläggningsavgiften inför 2024.

Samhällsbyggnadsnämnden

Renhållningsverksamheten ser behov av ökade intäkter med 4,5%. Föreslagen höjning fördelas över de taxor som omfattas av nytt lagkrav om förändrad avfallshantering. (Förordning 2022:1274 om producentansvar för förpackningar).

Kommunfullmäktiges beslut:

Samhällsbyggnadsnämndens budgetram 2024 utökas med sammanlagt 3 563 tkr. Från kommunstyrelsen omfördelas 100 tkr till finansiering för del av Kommunals huvudskyddsombud. Nämnden tillförs 631 tkr för höjt personalomkostnadspålägg och 2 832 tkr för höjd internränta.

Kommunfullmäktige ställer sig bakom samhällsbyggnadsnämndens förslag avseende förändrad budget för fastighetsunderhåll och driftkostnader kopplade till investeringsprojekt.

Kommunfullmäktige fastställer samhällsbyggnadsnämndens budgetram 2024 till 94 512 tkr.

Resultaträkning, mnkr

Skattefinansierad verksamhet

Resultaträkning Mnkr	Budget 2024	Budget 2023	Bokslut 2022
Statsbidrag	7,1	7,0	9,2
Övriga intäkter	452,1	435,0	428,9
Summa intäkter	459,2	442,1	438,2
Personalkostnader	176,6	175,0	165,6
Omkostnader	234,6	229,9	239,7
Ränta	50,5	36,7	17,0
Avskrivningar	92,0	90,1	85,0
Summa kostnader	553,7	531,7	507,3
Nettokostnader	94,5	89,7	69,1

Resultaträkning, mnkr

Taxefinansierad verksamhet Renhållningsverksamhet

Resultaträkning Mnkr	Budget 2024	Budget 2023	Bokslut 2022
Summa intäkter	36,9	34,9	35,6
Personalkostnader	10,9	10,9	11,0
Omkostnader	20,7	18,5	20,0
Ränta	1,2	1,2	0,7
Avskrivningar	4,1	4,3	4,2
Summa kostnader	36,9	34,9	35,9
Nettokostnader	0,0	0,0	0,3

Resultaträkning, mnkr

Taxefinansierad verksamhet Va-verksamhet

Resultaträkning Mnkr	Budget 2024	Budget 2023	Bokslut 2022
Summa intäkter	97,0	79,3	77,5
Personalkostnader	14,1	13,8	13,1
Omkostnader	41,7	38,4	38,4
Ränta	18,1	8,8	5,3
Avskrivningar	23,2	18,4	15,7
Summa kostnader	97,0	79,3	72,6
Nettokostnader	0,0	0,0	-4,9

Anslagsredovisningsnivå, mnkr

Anslagsredovisningsnivå Mnkr	Netto 2024	Intäkt 2024	Kostnad 2024
Nämnd och administration	9,8	0,4	10,1
Gator och vägar/park/tekniska	72,2	67,5	139,7
Fastighetsenhet	10,1	231,8	241,9
Kost-/serviceenheter	2,4	159,5	161,9
S:a skattefinansierad verks	94,5	459,2	553,7
Renhållningsverk	0,0	36,9	36,9
VA-verksamhet	0,0	97,0	97,0
S:a taxefinansierad verks	0,0	133,9	133,9
Summa	94,5	593,1	687,6

Samhällsbyggnadsnämnden

3.2 Investeringsbudget

Nedan följer en beskrivning av större/strategiska projekt i investeringsplan 2024-2026. Det rådande världsläget innebär stor osäkerhet och ökade kostnader i projekten.

Budgeten för investeringsunderhåll av fastigheter utökas med 8 mnkr årligen. Förändringen är ett led i omställning till komponentredovisning som tidigare har implementerats i kommunen och det innebär att driftbudgeten har minskats med motsvarande 8 mnkr.

Under 2021 påbörjades byggnationen av Holmängen skola med en totalbudget om 280 mnkr. Arbetet pågår under 2023 och förväntas färdigställas sommaren 2024 enligt tidsplan. Exempel på andra stora fastighetsinvesteringar som planeras är förskoleplatser på Onsjö förskola, i Brålanda och i Vargön, investering i B-huset vid Sportcentrum och Arenataket. Ensamhushåll och boende för personer med sammansatta behov planeras under 2024.

Inom Va-verksamheten pågår investering i Holmängens avloppsreningsverk. Två andra stora projekt är Skräcklan och Rörviks vattenverk. Investeringsbudgeten för va-saneringar är utökade.

Då kommunfullmäktige beslut om en återremiss har projektet Va Vänersnäs pausats vilket kommer att innebära fördyringar för projektet om det återupptas. En vattentjänstplan håller på att arbetas fram 2023 och förhoppningsvis kan man i MRP 2025-2027 ge förslag på utbyggnad. Övriga nya verksamhetsområden enligt vattentjänstplanen, för vilket ett arbete pågår, avvaktas.

Renhållningsverksamhetens investeringsvolym har ökat för perioden 2024-2026 då ett nytt lagkrav innebär utökat producentansvar för avfallshantering av förpackningar (Förordning 2022:1274 om producentansvar för förpackningar). Den förändrade avfallshanteringen innebär investeringar om totalt 70

mnkr för att hantera fastighetsnära insamling av förpackningar och avser omställning och inköp av nya sopkärl, övertag av återvinningsstationer, inköp av nya bilar som kan hantera flerfackskärl. Arbetet måste påbörjas 1/1 2024 och vara färdigställt senast under 2027.

Av gatuenhetens investeringar utgör renoveringen av Dalbobron, 50 mnkr, en stor del av det totala anslaget. Byggnationen av Brättevägen har senarelagts till 2025-2026.

Exploateringen av Öxnered/Skaven etapp 2 pågår under 2023 och färdigställs under 2024. Etapp 3 skjuts fram utanför projektperioden till följd av det ekonomiska läget. Ett nytt industriområde i Grunnebo exploateras under perioden. Området kan vara aktuellt för större etableringar som kan medföra flertalet arbetstillfällen på kort och lång sikt. Vänersborgs kommun har stora möjligheter till att teckna avtal med parter som behöver omlokaliseras eller nyetableras.

I investeringsplanen 2024-2026 har Sanden, Södra kostnadsberäknats. För treårsperioden uppgår projektet preliminärt till 245,8 mnkr men inom en 10-årsperiod beräknas projektet till totalt ca 442 mnkr. Projektet omgärdas i dagsläget av en del osäkerheter och underlaget kan komma att behöva revideras i kommande mål- och resursplaner. Exploateringsprojektet kommer medföra en helt ny stadsdel till Vänersborgs kommun med varierande användning från bostäder, kontor, handel, parkering och centrumverksamhet. Planen har flertalet exploatörer med varierande omsättningsgrad. Planförslaget är en nödvändighet för att möjliggöra Trafikverkets ombyggnation av stationsområdet med nytt spår och plattformstruktur.

Skredsäkring och förstärkning av Vargöns hamn påbörjas under 2023 för att färdigställas år 2025.

Vänersborgs hamn har skjutits fram utanför perioden. Hur den framtida Vänersjöfarten kommer att se ut är ovisst.

Socialnämnden

1. Verksamhetsbeskrivning

Socialförvaltningen är indelad i åtta avdelningar och leds av en förvaltningschef samt åtta verksamhetschefer. Förvaltningen arbetar på uppdrag åt socialnämnden och ska förhålla sig till flertalet lagrum. Socialtjänstlagen (SoL), Lagen om vård av unga (LVU), Lagen om vård av missbrukare (LVM), Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och Hälso- och sjukvårdslagen (HSL).

Nyckeltal

Äldreomsorg	MRP 2024	MRP 2023	Bokslut 2022
Äldreboende platser*	362	362	347
Korttidsplatser	26	24	26
Antal vårdtagare hemtjänst	710	i.u	710
Hemtjänst timmar	250 000	240 000	235 214
Antal inskriva i hemsjukvård	1 080	i.u	1 078
Vård dagar med betalansvar	66	0	196

Personligt stöd och omsorg	MRP 2024	MRP 2023	Bokslut 2022
Boendeplatser LSS/SoL	188	196	196
Antal Boendebeslut LSS/SoL	188	203	194
Antal boendestödsbeslut SoL	115	100	113
Köpta externa platser LSS/SoL	8	10	14
Personer med personlig-assistans, SFB och LSS	60	55	57

Individ- och familjeomsorg	MRP 2024	MRP 2023	Bokslut 2022
Vård dagar, HVB 0-21 år	4 500	2 500	4 520
Vård dagar familjehem 0-21 år	24 500	26 800	24 339
Vård dagar, HVB vuxna	360	380	293
Bidragshushåll, försörjningsstöd	750	830	735
Försörjningsstöd, Mnkr netto	44	47	46
Ensamkommande flyktingbarn	5	8	5

Arbete, sysselsättning och integration	MRP 2024	MRP 2023	Bokslut 2022
Antal mottagna flyktingar	25	110	23
Antal beslut dagl.verks. LSS	200	200	191
Antal anvisade personer	650	710	604

Nyckeltalen som avser MRP 2024 är den bedömning förvaltningen gör att volymerna ska uppgå till. I vissa fall finns under 2023 inte budgettäckning för volymerna men genom beskrivna åtgärder och ramanpassningar beräknas dessa rymmas inom ram 2024.

2. Förväntade resultat

Nämndens förväntade resultat ska bidra till att kommunens inriktningsmål uppnås.

Inriktningsmål: Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv

Förväntade resultat:

- Upplevelsen hos förvaltningens målgrupper av att kunna påverka utförandet av sina biståndsbedömda insatser ska uppgå till minst riksnitt i nationella brukarundersökningar
- Förvaltningen ska möjliggöra att fler personer med funktionsnedsättning kommer vidare till extern plats för arbete/sysselsättning
- Antal hushåll som uppbär försörjningsstöd ska minska 2024 jämfört med 2023 och antal hushåll 18-24 år som uppbär försörjningsstöd ska minska till förmån för egen försörjning 2024 jämför med 2023
- Förvaltningen ska ha fokus på att uppmärksamma våld i nära relationer för socialnämndens målgrupper i syfte att minska dess förekomst genom följsamhet till upprättad handlingsplan

Inriktningsmål: Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier

Förväntade resultat:

- En ökad andel ungdomar som varken arbetar eller studerar återgår till studier

Socialnämnden

Inriktningsmål: Vänersborg är en ekologisk hållbar kommun med minskad klimatpåverkan

Förväntade resultat:

- Förvaltningen ska arbeta för att öka beställningarna till remöbleras verksamhet gällande cirkulära möbler

Inriktningsmål: Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag

Förväntade resultat:

- Resultatet i nationella jämförelser och brukarundersökningar ska ligga på minst rikssnitt
- En större självständighet för förvaltningens målgrupper ska uppnås genom ökad användning av digitala hjälpmedel och välfärdsteknik
- En högre effektivitet ska uppnås inom verksamheten genom ökad digitalisering och användning av välfärdsteknik

Inriktningsmål: Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv

Förväntade resultat:

- Förvaltningens resultat gällande hållbart medarbetarindex ska uppgå till minst 80
- Förvaltningens totala sjukfrånvaro ska minska till 10 % 2024

3. Ekonomiska resurser

3.1 Driftbudget

Anvisad budgetram

I anvisningarna fastställdes socialnämndens budgetram 2024 till 1 130 455 tkr. Inflationskompensationen ökade ramen med 4 003 tkr. Socialnämnden tillfördes netto 8 841 tkr för utökade verksamheter som följer av statens tillskott i de generella statsbidragen/statsbidragspåsen. Beloppet består av både tillskott och avdrag av nämndens ram. I tillskottet till statsbidragspåsen ingår en tillfällig utökning under 2024 till äldreomsorgen om 10 321 tkr. Det innebär att den delen är ett ettårsanslag till socialnämnden. Till kommunstyrelsen omfördelades 45 tkr till partnerskap med brottsofferjouren (IOP).

Socialnämndens förslag:

Socialnämndens budgetförslag ligger inom ram. Nämnden beskriver åtgärder och konsekvenser i särskild skrivelse.

Socialnämnden redovisar behov av sammanlagt 52 100 tkr. Det fördelar sig med 40 000 tkr till individ- och familjeomsorgen som i sin tur avser 12 000 tkr till försörjningsstöd, 26 000 tkr till placeringar av barn och unga och 5 000 tkr till personalförstärkning. Inom arbetet, sysselsättning och integration (ASI) saknas 3 100 tkr, vilket avser volymökning inom daglig verksamhet. För personligt stöd och omsorg beräknas ett underskott om 9 mnkr för köpta boendeplatser.

För att klara finansiering inom ram föreslås åtgärder inom ASI med motsvarande 3 100 tkr för att klara utökad driftskostnad för daglig verksamhet LSS. Detta innebär reduktion av antalet medarbetare inom AME respektive daglig verksamhet LSS med sex tjänster, avveckla ett boende inom LSS för att klara budget i balans inom personligt stöd och omsorg utöver de åtgärder verksamhetsinriktningen på egen delegation genomför. Detta innebär en kostnadsbesparing med 5 000 tkr på helårsbasis, pausa arbetet med heltid samt att anpassa arbetstidsmättet inom Kommunals avtalsområde lokalt till att motsvara det centrala avtalet om 38,25 för medarbetare som arbetar dag/kväll, vilket motsvarar en beräknad kostnadsbesparing med 20 000 tkr.

Kommunfullmäktiges beslut:

Socialnämndens budgetram 2024 utökas med sammanlagt 10 313 tkr. Från kommunstyrelsen omfördelas 200 tkr till finansiering för del av Kommunals huvudskyddsombud. Nämnden tillförs 7 552 tkr för höjt personalomkostnadspålägg och 1 346 tkr för höjd internränta. Ytterligare 1 215 tkr omfördelas från de generella statsbidragen/statsbidragspåsen då staten gett tillskott för utökade verksamheter.

Kommunfullmäktige fastställer socialnämndens budgetram 2024 till 1 140 768 tkr.

Socialnämnden

Resultaträkning, mnkr

Resultaträkning mnkr	Budget 2024	Budget 2023	Bokslut 2022
Statsbidrag	46,5	55,0	114,6
Övriga intäkter	263,3	214,0	222,4
Summa intäkter	309,8	269,0	337,0
Personalkostnader	939,5	919,9	897,3
Omkostnader	507,8	459,0	522,7
Avskrivningar/internränta	3,3	4,4	4,1
Summa kostnader	1 450,6	1 383,4	1 424,1
Nettokostnader	1 140,8	1 114,4	1 087,1

Anslagsredovisningsnivå, mnkr

Anslagsredovisning mnkr	Netto 2024	Intäkt 2024	Kostnad 2024
Nämnd och administration	62,3	2,4	64,7
Äldreomsorg	565,0	246,3	811,3
Individ- och familjeomsorg	180,0	5,1	185,1
Personligt stöd och omsorg	267,4	40,0	307,4
Arbete, sysselsättning och integration	66,1	16,0	82,1
Summa	1 140,8	309,8	1 450,6

3.2 Investeringsbudget

Inventarier

Socialnämnden har behov av ny och återinvesteringar i möbler och hjälpmedel. Ökade driftskostnader täcks inom ram.

Fastighetsinvesteringar

Socialnämnden har behov av investeringar i ett boende (5 platser) för personer med sammansatta behov, projektering av nytt serviceboende LSS (10 platser) samt projektering av nytt boende inom socialpsykiatri (10 platser) under planperioden. Driftskostnader för boende för personer med sammansatta behov beräknas endast till del kunna rymmas inom ram varför ca 6 000 tkr kan komma att äskas i MRP 2025-2027. Vid eventuell uppstart av nytt serviceboende kan driftsmedel om cirka 6 000 tkr komma att äskas i MRP 2027-2029. Eventuell uppstart av nytt psykiatriboende beräknas rymmas inom ram.

Överförmyndarnämnden

1. Verksamhetsbeskrivning

Överförmyndarnämnden är en kommunal tillsynsmyndighet som utövar tillsyn över förmyndare, gode män och förvaltare.

Nämnden ska motverka rättsförluster för de svagaste i samhället, d.v.s. underåriga (barn under 18 år), samt de som på grund av sjukdom, psykisk störning eller liknande har en god man eller förvaltare för-ordnad för sig.

Överförmyndarnämndens verksamhet styrs av en mängd lagar och bestämmelser. De viktigaste bestämmelserna om hur tillsynen ska utövas finns i föräldrabalken, förmyndarskapsförordningen, äktenskapsbalken, ärvdabalken, lag om verkan av avtal som slutits under påverkan av psykisk störning och lag om god man för ensamkommande barn.

Staten har genom Länsstyrelsen till uppgift att utöva tillsyn över överförmyndarnämndens verksamhet.

2. Förväntade resultat

Nämndens förväntade resultat ska bidra till att kommunens inriktningsmål uppnås.

Inriktningsmål: Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv

Förväntade resultat:

Antalet nya ställföreträdare ska öka

Inriktningsmål: Vänersborg är en ekologisk hållbar kommun med minskad klimatpåverkan

Förväntade resultat:

Överförmyndarnämnden ska ha en medvetenhet om miljö och hållbarhet i verksamheten.

Inriktningsmål: Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag

Förväntade resultat:

Möjlighet att genom nytt ärendehanteringssystem möta digitaliseringsutvecklingen genom nya e-tjänster.

Inriktningsmål: Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv

Förväntade resultat:

Sjukfrånvaron ska hållas nere och om möjligt minska.

3. Ekonomiska resurser

Anvisad budgetram

I anvisningarna fastställdes överförmyndarnämndens budgetram 2024 till 5 779 tkr. Inflationskompensationen ökade ramen med 10 tkr.

Överförmyndarnämndens budgetförslag ligger inom ram. Förvaltningen beskriver osäkerheter med kostnaderna för ställföreträdare och svårigheter att möta eventuella ökade kostnader med minskad personalstyrka.

Överförmyndarnämnden

Kommunfullmäktiges beslut

Överförmyndarnämndens budgettram tillförs 42 tkr för höjt personalomkostnadspålägg och 6 tkr för höjd internränta.

Kommunfullmäktige fastställer överförmyndarnämndens budgettram 2024 till 5 827 tkr.

Resultaträkning, mnkr

Resultaträkning mnkr	Budget 2024	Budget 2023	Bokslut 2022
Statsbidrag	0,0	0,0	0,0
Övriga intäkter	0,0	0,0	0,0
Summa intäkter	0,0	0,0	0,0
Personalkostnader	5,2	5,2	4,2
Omkostnader	0,6	0,6	0,6
Summa kostnader	5,8	5,8	4,8
Nettokostnader	5,8	5,8	4,8

Investerings- och exploateringsplan 2024-2026

1. Investerings- och exploateringsbudget 2024-2026

I Del III redovisas kommunfullmäktiges beslut om investerings- och exploateringsbudget 2024-2026. Sammanlagt planerar kommunen att investera för 1 360 mnkr under perioden. Det är en väldigt hög ambitionsnivå.

Investeringarna är fördelade per nämnd, per år och per projekt. Budgeten sträcker sig över tre år. Exploateringsbudgeten sträcker sig också över tre år och redovisas per projekt på sidan 9.

Investeringar för tågstopp i Brålanda ska prioriteras, då statliga och regionala beslut är på plats.

2. Fastighetsinvesteringar

Investeringsbudgeten för 2024-2026 innehåller fastighetsinvesteringar för 369 mnkr, varav 107 mnkr till förskolor och skolor, 27 mnkr i LSS-boenden, 129 mnkr till idrottsanläggningar. Det blir ett snitt på 123 mnkr per år. Det kan jämföras med boksluten 2022 och 2021 då kommunen investerade 230 mnkr respektive 163 mnkr i fastigheter.

Budgeten för fastighetsinvesteringar redovisas under samhällsbyggnadsnämnden från sidan 7. Det är samhällsbyggnadsnämnden som äger och hyr ut kommunens fastigheter till övriga nämnder. Fastighetsprojekten är uppdelade per förhyrande nämnd.

Investerings- och exploateringsplan 2024-2026

Sammanfattning, mnkr	2024	2025	2026	S:a
TOTALT KOMMUNEN	419,9	527,1	412,6	1 359,6

Total snittutgift, netto under perioden 2024 - 2026:	453,2 mnkr
---	-------------------

Fördelning per nämnd, mnkr	2024	2025	2026	S:a
Barn- och utbildningsnämnden	14,1	10,1	6,1	30,3
Byggnadsnämnden	0,5	0,5	0,5	1,5
Kommunstyrelsen	2,6	3,1	2,6	8,3
Kultur- och fritidsnämnden	3,1	2,6	3,5	9,2
Socialnämnden	6,3	6,3	6,3	18,9
Samhällsbyggnadsnämnden	393,3	504,5	393,6	1 291,4
- Gata/park	25,5	36,5	18,9	80,9
- Fastigheter	137,2	89,0	143,0	369,2
- VA	148,8	152,5	62,5	363,8
- Renhållning	6,5	66,5	4,0	77,0
- Övrigt	7,1	3,4	4,3	14,8
- Industri och hamn	12,0	18,0	0,0	30,0
- Exploateringsbudget	56,2	138,6	160,9	355,7

Diagram: Investeringsbudget per år 2024-2026, mnkr

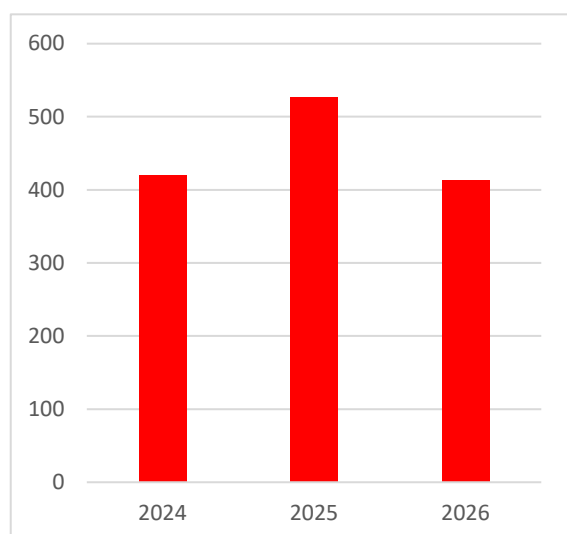
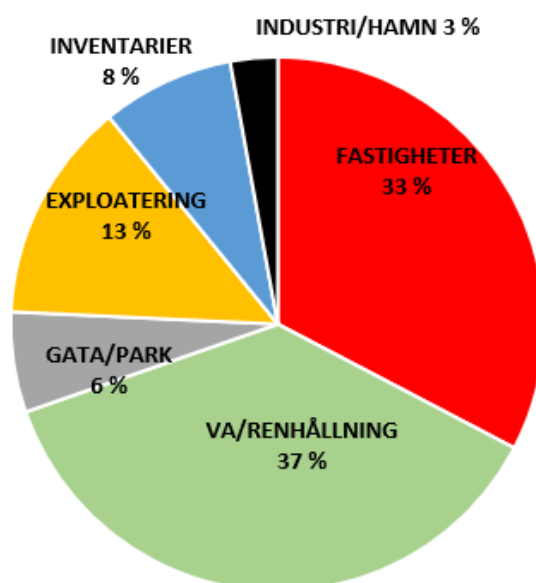

Diagram: Budget 2024 fördelad per verksamhet

Investerings- och exploateringsplan 2024-2026

Nämnd/Projekt, mkr	2024	2025	2026	S:a
BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN				
Inventarier förskola och grundskola	14,1	10,1	6,1	30,3
S:a Utgifter inventarier	14,1	10,1	6,1	30,3
BYGGNADSNÄMNDEN				
Inventarier	0,5	0,5	0,5	1,5
S:a Utgifter inventarier	0,5	0,5	0,5	1,5
KOMMUNSTYRELSEN				
Datanät	2,0	2,0	2,0	6,0
Inventarier	0,6	0,6	0,6	1,8
Hemsida/Intranät	0,0	0,5	0,0	0,5
Ekonomisystem	0,0	0,0	0,0	0,0
Personalsystem	0,0	0,0	0,0	0,0
S:a Utgifter inventarier	2,6	3,1	2,6	8,3
KULTUR- OCH FRITIDSNÄMNDEN				
Inventarier	2,0	2,0	2,0	6,0
Konstnärlig gestaltning	1,1	0,6	1,5	3,2
S:a Utgifter inventarier	3,1	2,6	3,5	9,2
SOCIALNÄMNDEN				
Administration	0,5	0,5	0,5	1,5
Äldreomsorg	4,5	4,5	4,5	13,5
Individ- och familjeomsorg	0,5	0,5	0,5	1,5
Omsorg om funktionshindrade	0,5	0,5	0,5	1,5
Arbete, sysselsättning och integration	0,3	0,3	0,3	0,9
S:a Utgifter inventarier	6,3	6,3	6,3	18,9

Investerings- och exploateringsplan 2024-2026

SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projektid	Totalt anslag	2024	2025	2026	S:a
Gator och vägar							
1	Belysningsprojekt	Årligt anslag		1,3	1,5	2,0	4,8
2	Gatuarbete i samband med va-sanering	Årligt anslag		4,0	4,0	3,9	11,9
3	Diverse trafikåtgärder	Årligt anslag		0,7	0,7	0,7	2,1
4	Utredning/förprojektering	Årligt anslag		0,3	0,3	0,3	0,9
5	Belägg.n.underhåll f.d. drift	Årligt anslag		11,0	11,0	11,0	33,0
6	Brounderhåll	22/5-25/12	50,0	3,0	9,0		12,0
	Bro hamnkanalen			0,5	5,5		6,0
S:a Utgifter				20,8	32,0	17,9	70,7

Kommentarer till investeringar i gator och vägar

- 1 Årligt anslag, t.ex. för trygghetsbelysning. Utökning av totalt anslag 2024-2026.
- 2 Årligt anslag för gatuarbete i samband med VA-sanering.
- 3 Årligt anslag för diverse trafikåtgärder.
- 4 Årligt anslag.
- 5 Beläggningsunderhåll
- 6 Brounderhåll i enlighet med rapport avseende brister och åtgärder, utförd av WSP, Bro- och Vattenbyggnad. SBN. DNR. 2013/268. 2024 avser renovering av kantbalkar och 2025 avser bropelare.

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projektid	Totalt anslag	2024	2025	2026	S:a
Kollektivtrafikåtgärder							
7	Bhpl Restadvägen , Mariedalsskolan	24/5-24/11		0,3			0,3
8	Bhpl Tallvägen	25/5-25/11			0,6		0,6
9	Bhpl Öxnereds station	25/5-25/11			0,3		0,3
10	Bhpl Västra vägen	24/5-24/11		0,6			0,6
S:a Utgifter				0,9	0,9	0,0	1,8

Kommentarer till investeringar i kollektivtrafikåtgärder

- 7-10 Kollektivtrafikåtgärder.

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projektid	Totalt anslag	2024	2025	2026	S:a
Cykelbefrämjande åtgärder							
11	Gc-anlutningar vid jvg-bro	23/5-24/11		1,0			1,0
12	GC-väg Restadvägen, Olle N - Odenvägen	23/5-24/11		1,0			1,0
13	GC Anslutning till Kanalstigen från Tegelbruksväç	25/5-25/11			0,1		0,1
14	GC-väg Vänersborg-Frändefors	21/1-24/12	3,8	0,8			0,8
S:a Utgifter				2,8	0,1	0,0	2,9

Not Kommentarer till investeringar i cykelbefrämjande åtgärder

- 11-13 Åtgärder för att främja cykelåkning.
- 14 Bedömd fördröjning från 2023 samt ökat totalanslag med 0,8 mnkr pga inlösen- och förräkningskostnad

Investerings- och exploateringsplan 2024-2026

fortsättning SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN

	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projektid	Totalt anslag	2024	2025	2026	S:a
Parkverksamhet							
14	Grönytor, lekplatser, parker m.m.	Årligt anslag		1,0	1,0	1,0	3,0
	S:a Utgifter			1,0	1,0	1,0	3,0

Kommentarer till investeringar i parkverksamhet

14 Grönytor, årligt anslag.

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projektid	Totalt anslag	2024	2025	2026	S:a
VA-verksamhet							
15	Säkerhetsarbete enligt EU-direktiv	årligt anslag		1,5	1,5	1,5	4,5
16	Skräcklans vattenverk	22/01-26/12	255,0	80,0	112,0	32,0	224,0
17	Rörviks vattenverk	21/01-24/12	91,0	16,1	0,0	0,0	16,1
18	Ombyggn. på vatten- och avloppsverken	årligt anslag		3,0	3,0	3,0	9,0
19	Lågreservoar Brålanda	23/01-24/12	11,5	2,5	9,0	0,0	11,5
20	Säkerhetsarbete avloppsrening	årligt anslag		0,5	0,5	0,5	1,5
21	Digitala vattenmätare	årligt anslag		0,5	0,5	0,5	1,5
22	Nya serviser	årligt anslag		2,0	2,0	2,0	6,0
23	Dagvattenanläggningar	årligt anslag		3,0	4,0	3,0	10,0
24	Saneringar enligt Blåplan	årligt anslag		19,0	20,0	20,0	59,0
25	Dagvattenanläggning Nordkroken	23/01-12/24	4,0	3,7	0	0,0	3,7
26	Holmängens avloppsreningsverk	20/01-24/01	158,0	17,0	0,0	0,0	17,0
	S:a Utgifter			148,8	152,5	62,5	363,8

Kommentarer till investeringar i VA-verksamhet

15 Årligt anslag, utökad p.g.a. större krav.

16 Byggnation förväntas starta juni 2023. Arbetet beräknas pågå under de kommande åren.

17 Arbetet med Rörviks vattenverk pågår enligt plan.

18 Årligt anslag

19 Finns behov av ny reservoar i Brålanda. Avhänget av att ny detaljplan antas

20 Årligt anslag

21 Fjärravlästa läcksökande, larmande vattenmätare.

22 Avser stora kostnadskrävande serviser.

23 Kostnader sammanhängande med ny dagvattenplan.

24 Årligt anslag, utökas p.g.a. föråldrat ledningsnät.

25 Dagvattenanläggning Nordkroken.

Förhoppningsvis kan byggnation ske 2024 efter att domstolsförfarandet är klart.

26 Tillstånd för fortsatt och utökad verksamhet. Anläggningen färdigställd 7 januari 2024.

Investerings- och exploateringsplan 2024-2026

fortsättning SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projektid	Totalt anslag	2024	2025	2026	S:a
	Renhållningsverksamhet						
27	Utrustning och inventarier	årligt anslag		1,5	1,5	1,5	4,5
28	Fordon/maskiner	årligt anslag		0,0	0,0	2,5	2,5
29	Förändrad avfallshantering	24/01-26/12	70,0	5,0	65,0		70,0
	S:a Utgifter			6,5	66,5	4,0	77,0

Kommentarer till investeringar i Renhållningsverksamhet

- 27 Årlig anslag
- 28 Pga förändr avfallshantering ingår inköp av fordon i annat projekt, för 2024-2025
- 29 Förändrad avfallshantering enligt lag innebär inköp av sopkärl samt fordon för att hantera fastighetsnära insamling av förpackningar

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projektid	Totalt anslag	2024	2025	2026	S:a
	Gatuenheten/Tekniska						
30	Fordon och maskiner gatuenh/Tekn.	årligt anslag		5,2	2,0	2,9	10,1
	S:a Utgifter			5,2	2,0	2,9	10,1

Kommentarer till investeringar för Gatuenheten/Tekniska

- 30 De besparingar som kan göras har gjorts, fordon behöver köpas in/bytas för personalens säkerhet

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projektid	Totalt anslag	2024	2025	2026	S:a
	Kostenheten						
31	Köksutrustning/kontorsmöbler	årligt anslag		1,5	1,0	1,0	3,5
	S:a Utgifter			1,5	1,0	1,0	3,5

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projektid	Totalt anslag	2024	2025	2026	S:a
	Serviceenheten						
32	Maskiner, inventarier	årligt anslag		0,4	0,4	0,4	1,2
	S:a Utgifter			0,4	0,4	0,4	1,2

Kommentarer till investeringar för Kostenheten och Serviceenheten

- 31 Årligt anslag för utbyte och uppgradering av utrustning.
Holmängenskolans kök klart 2024 vilket, innebär kostnader för att utrusta det nya köket.
- 32 Årligt anslag

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projektid	Totalt anslag	2024	2025	2026	S:a
	Industri och hamnverksamhet						
33	Vargöns hamn, skredsäkring och förstärkning av kaj	21/01-25/12	32,0	12,0	18,0		30,0
	S:a Utgifter			12,0	18,0	0,0	30,0

- 33 Ärende är inskickat till Mark-och miljödomstolen och prognostiseras komma igång hösten 2024 med genomförande ca 9 månader från start. Stor del av projektet finansieras av statsbidrag.

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projektid	Totalt anslag	2024	2025	2026	S:a
	Gator / Park Övrigt						
34	Förpackningsåtervinning	25/01-25/12	2,5		2,5		2,5
	S:a Utgifter			0,0	2,5	0,0	2,5

Kommentarer till investeringar för Gator/Park Övrigt

- 34 Förändrad förpackningsinsamling enligt lag innebär inköp av sopkärl för insamling av förpackningar på allmänna platser.

Investerings- och exploateringsplan 2024-2026

fortsättning SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN

Fastighetsinvesteringar

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projektid	Totalt anslag	2024	2025	2026	S:a
- Barnomsorg och grundskola:							
1	Holmängen, ny skola inkl. idrottshall och kök	20/01-24/09	280,0	29,9			29,9
2	Onsjö förskola, tillbyggn. 2 avd.	22/01-25/12	14,0	10,5	2,0		12,5
3	Mariedalsskolan, idrottshall/specialsalar	25/01-26/12	45,0		2,0	43,0	45,0
4	Förskola/skola, verksamhetsanpassning	Årligt anslag		3,0	3,0	3,0	9,0
5	Förskole- och skolgårdar	Årligt anslag		3,0	3,0	3,0	9,0
6	Vargön, utbyggnad fsk platser	26/01-28/12	15,4			1,0	1,0
7	Brålanda utbyggnad fsk platser	26/01-28/12	47,0			1,0	1,0
S:a Utgifter				46,4	10,0	51,0	107,4

Not Kommentarer till fastighetsinvesteringar barnomsorg och grundskola

- Byggnation av ny F-6 skola. I det totala anslaget ingår kök. Projektet inkluderar en 40x20 kvm idrottshall.
- Fler platser samt behov av mer ändamålsenliga lokaler behöver skapas.
- Behov av att anpassa specialsalarna som idag inte är dimensionerade för antalet elever på skolan.
- Årligt anslag för verksamhetsanpassningar.
- Årligt anslag för upprustning av förskole- och skolgårdar.
- Utbyggnad fsk-platser Vargön ca 50 platser.
- Utbyggnad fsk-platser i Brålanda då antalet barn 1-5 år prognostiseras öka i Dalsland.

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projektid	Totalt anslag	2024	2025	2026	S:a
- Kultur- och fritidsfastigheter:							
8	Arenan	23/01-24/12	22,0	20,8			20,8
9	Hallevi IP	24/01-24/12	1,7	1,7			1,7
10	Fyrkanten	24/01-24/12	0,3	0,3			0,3
11	B-hus Sportcentrum	23/01-26/12	62,0	1,0	40,0	20,0	61,0
12	Fritidsgård	25/01-26/12	28,0		1,0	27,0	28,0
13	Brätte ishall	26/01-26/12	8,0			8,0	8,0
14	Vänersvallen syd	25/01-25/12	3,0		3,0		3,0
15	Vänersvallen nord	24/01-24/12	3,0	3,0			3,0
S:a Utgifter				26,8	44,0	55,0	125,8

Not Kommentarer till fastighetsinvesteringar kultur och fritid

- Omläggning av takduk inkl. snörasskydd och skärmtak samt invändig belysning, ej begärd av hyresgäst, finansiering saknas.
- Fotbollsanläggning i Vargön, renovering läktare.
- Inomhusanläggning i Vargön. Belysning, larm, nedfart för inlastning.
- Underhållsåtgärder omklädningsrum WC mm. Renovering och viss ombyggnation. Fördyring med 1 mnkr utifrån KUFRN 2022/88 är inlagt pga kostnader för lokalplanering.
- Ersättningslokal nybyggnation
- Verksamhetsanpassning betonggolv samt energioptimering
- Verksamhetsanpassning utbyte av konstgräs
- Verksamhetsanpassning utbyte av konstgräs

Investerings- och exploateringsplan 2024-2026

fortsättning SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN

	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projektid	Totalt anslag	2024	2025	2026	S:a
Not	- Fastigheter socialförvaltningen, omsorg om funktionshindrade:						
16	Ensamhushåll 4 platser	24/01-24/12	9,0	9,0			9,0
17	Serviceboende LSS	26/01-28/12	15,0			1,0	1,0
18	Boende för personer med sammansatta behov	23/01-24/12	17,5	16,0			16,0
19	Boende socialpsykiatri	26/01-28/12	15,0			1,0	1,0
	S:a Utgifter			25,0	0,0	2,0	27,0

Not Kommentarer till fastighetsinvesteringar omsorg om funktionshindrade

- 16 Boendemoduler för ensamhushåll för individ- och familjeomsorgen samt personligt stöd och omsorgsräkning. Projektet är framflyttat från 2023 pga utredning om att eventuellt förvärva fastighet för ändamålet
- 17 Serviceboende LSS 10 platser.
- 18 Boende för personer med sammansatta behov 5 platser.
- 19 Boende socialpsykiatri, 10 platser.

	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projektid	Totalt anslag	2024	2025	2026	S:a
Not	- Fastigheter samhällsbyggnadsförvaltningen:						
20	Investeringsunderhåll (komponentavskrivning)	Årligt anslag		27,0	27,0	27,0	81,0
21	Myndighetskrav	Årligt anslag		4,0	4,0	4,0	12,0
22	Kulturhuset	23/01-24/12	13,0	3,0			3,0
23	Hållbarhet och energioptimering	Årligt anslag		4,0	4,0	4,0	12,0
24	Takomläggning Brättehaga, arrendefastighet	24/01-24/12	1,0	1,0			1,0
	S:a Utgifter			39,0	35,0	35,0	109,0

Not Förklaringar fastigheter samhällsbyggnadsförvaltningen

- 20 Investeringsunderhåll som utförs efter framtagna plan. Anslaget har utökats med 8 mnkr årligen pga konsekvens efter tidigare införande av komponentredovisning.
- 21 Avsatta medel för tvingande åtgärder.
- 22 Avsatta medel då underhållsbehovet av Kulturhuset är stort. Byte av fasad, fönster, tak, samt åtgärder för el och dränering. Totalt anslag utökades 2023 enligt KS 2023/208
- 23 Energisparåtgärder samt övergång till mer hållbara lösningar
- 24 Takbyte på arrendefastigheten Brätte 1:8 vid Brätteområdet mellan Onsjö och Båberg. Om renovering uteblir kan byggnaden på sikt behöva rivas.

S:a fastighetsinvesteringar, mnkr **137,2** **89,0** **143,0** **369,2**

Investerings- och exploateringsplan 2024-2026

fortsättning SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN

Exploateringsbudget

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projektid	Totalt anslag	2024	2025	2026	S:a
1	Öxnered/Skaven etapp 2, va	22/01-24/12	26,9	0,5			0,5
2	Öxnered/Skaven etapp 2, gata	22/01-24/12	28,0	1,6		1,2	2,8
3	Brättevägen, Skaven mot Edsvägen	20/09-26/12	35,0	1,5	14,0	19,0	34,5
4	Toppbeläggning Trestad center Västra	26/01-26/12	3,0			3,0	3,0
5	GC/personbilstunnel Skaven/Öxnered	22/01-28/01	27,0	2,1	3,6	20,9	26,6
6	Sanden, Södra	22/01-35/01	442,0	30,0	111,0	104,8	245,8
7	Strategiska markinköp	Årligt anslag		10,0	10,0	10,0	30,0
8	Holmängen bostäder etapp 2	24/01-24/12	5,5	5,5			5,5
9	Grunnebo	22/01-25/12	5,0	5,0			5,0
10	Sikhall	26/01-29/12	2,0			2,0	2,0
S:a Utgifter				56,2	138,6	160,9	355,7

Not Kommentarer till exploateringsbudgeten:

- 1-2 Fortsättning efter etapp 1. Försening från 2023 1 mnkr samt inlösen av mark och förrättningskostnader utöver totalanslag 2,3 mnkr
- 3 Vägen är en förutsättning för pågående och framtida exploateringar. Budget har räknats upp ca 30% pga prisökningar.
- 4 Toppbeläggning av nytt industriområde, Trestad Center.
- 5 Medfinansieringsprojekt med Trafikverket. Tunnel krävs med tanke på utbyggnad av bostäder på Skaven/Öxnered. Projektet har förskjutits pga Trafikverkets planering av tågstopp. Försening har lett till fördyringar aviserat av Trafikverket.
- 6 Exploatering av Sanden, Södra. Se bilaga 1 i förslag till mål- och resursplan 2024-2026 DNR: SBN. 2023/7
- 7 Förvärv av obebyggda eller bebyggda fastigheter för kommunens fortsatta exploatering och utveckling.
- 8 Toppbeläggning och lekplats återstår i området.
- 9 Exploatering av nytt industriområde i Grunnebo.
- 10 Utveckling av Sikhall. Behöver inriktningsbeslut av KF innan projektet kan kostnadsberäknas mer detaljerat samt laga kraftvunnen detaljplan för projektets genomförande.

Verksamhet/Projekt	2024	2025	2026	S:a
Summa utgifter gata och park	25,5	36,5	18,9	80,9
Summa utgifter VA	148,8	152,5	62,5	363,8
Summa utgifter renhållning	6,5	66,5	4,0	77,0
Summa utgifter övrigt	7,1	3,4	4,3	14,8
Summa industri och hamn	12,0	18,0	0,0	30,0
Summa fastighetsinvesteringar	137,2	89,0	143,0	369,2
Summa exploateringsbudget	56,2	138,6	160,9	355,7
SUMMA	393,3	504,5	393,6	1 291,4

Vänersborgs kommun